

onder handen

**De kunst
van het
opleiden**

Het spiksplinternieuwe
Skills lab

Mannen
op de opleiding

Een
toekomstbestendige
werk- en
leeromgeving

**liefde
als
kompas**

Persoonlijke
studenten
begeleiding
is essentieel

2025

**ZU
YD**

ZU
YD

Academie Verloskunde
Maastricht

colofon

*Onder Handen is een uitgave van de Academie
Verloskunde Maastricht van Zuyd Hogeschool.*

Creatie:

MANA. Bureau voor strategie en marketing communicatie:

Copy Salien Lisa Oosterman

Fotografie De Fotovakvrouw

Concept & ontwerp Claudia Rosales

Model cover: Myrthe Bruil

Drukwerk:

DrukpartnersZuid

© 2025 AVM

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk,
fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder
schriftelijke toestemming van AVM.

voor

het bijzondere vak verloskunde

Met veel plezier presenteren wij de derde editie van het magazine Onder Handen van de Academie Verloskunde Maastricht – een uitgave speciaal voor jullie; onze gewaardeerde partners in het werkveld, collega's en studenten. Jullie inzet, begeleiding en betrokkenheid zijn van onschatbare waarde voor de ontwikkeling van bekwame, zelfbewuste en toekomstgerichte verloskundigen.

In dit magazine nemen we jullie mee in de wereld van onze bacheloropleiding. Een kijkje achter de schermen van het bijzondere vak verloskunde én de kunst van het opleiden van toekomstige verloskundigen. Van de eerste nieuwsgierige en onbevangen kennismaking in jaar één, tot het adequaat handelen in complexe situaties als zelfstandig professional in jaar vier. Studenten leren niet enkel de theorie en praktijk van het vak, maar gaan ook op een persoonlijke reis van ontwikkeling als mens en professional. Een reis vol groei, verwondering en verdieping.

Graag laten we jullie kennismaken met de gezichten achter de opleiding: onze bevlogen docenten, stagecoördinatoren, ondersteuners, studiebegeleiders, onderzoekers en natuurlijk de studenten zelf. Wat drijft hen? Hoe ervaren zij de opleiding? En hoe bereiden wij hen samen met jullie voor op een dynamisch en veeleisend (en buitengewoon) beroep? Ook delen we inspirerende verhalen uit het onderwijs, innovatieve ontwikkelingen en bijzondere samenwerkingen tussen opleiding en werkveld. Want alleen samen kunnen we blijvend bouwen aan sterke, toekomstbestendige verloskunde. We hopen dat dit magazine jullie inspireert, informeert en bovenal: verbindt.

Opleiden doen we samen! Het bewijs hiervoor lees je in dit magazine.

Voor de realisatie van het magazine hebben we enkele collega's en studenten gesproken. Namens het hele team van de Academie Verloskunde Maastricht danken we jullie hartelijk voor jullie betrokkenheid, feedback en toewijding.

**“Een kijkje
achter de
schermen in
de wereld
van onze
bacheloropleiding.”**

woord

Academie Verloskunde Maastricht / MT

Marianne Nieuwenhuijze
Han Dahlmans
Vivian Maes
Michelle Verheesen
Rachelle van Haften

inhoud

*De wereld
van onze
bacheloropleiding*

8

Karin Theeuwen
Verloskunde
door de jaren
heen

16

**liefde
als
kompas**
Tamana Zamani

20

Kiki Tillmann
Een zachte
landing

14

Silke Berbers
Starten kan altijd

18

Maastricht
Bruisende,
sfeervolle
en knusse
'metropool aan
de Maas'

23

**Het
Skills lab**

46

30

33

44
**vroeger
en nu**

46

Stage
Een kijkje achter
de schermen bij
het stagebureau
van de Academie
Verloskunde
Maastricht

26

26

Mannen
op de opleiding

33

Door de ogen van
een mannelijke
student

38

"Er is nog heel veel
binnen het vakgebied
dat ik zou willen
ervaren."
Kimberley de Bot

52

Studentenvereniging
Hera

30

Inge Serdons
"Verloskunde
uit de boekjes
bestaat niet. Elke
situatie is uniek."

36

**selectie-
procedure**

41

Sterre van der Sijde
deelt haar reis door de
opleiding.

54

Innovaties
in **zorg én
onderwijs**

Karin Theeuwes

verloskunde

door de jaren heen

veertig jaar vakmanschap en vernieuw

Als iemand de verloskunde in Nederland heeft zien transformeren, is het Karin. Met ruim veertig jaar ervaring als verloskundige en docent, was zij de afgelopen decennia getuige van een vak voortdurend in beweging. Van piepers in de broekzak, tot Virtual Reality in de collegezaal; Karin maakte het mee. Ze blikt terug op haar ervaring in de afgelopen jaren en deelt haar liefde voor dit bijzondere beroep.

Wanneer Karin vertelt over haar werk, weerklinkt de bevoegenheid in haar stem. "Zo jong als ik was, was ik geïntrigeerd door de fysiologie van de mens. Toen ik 45 jaar geleden wilde gaan studeren, ben ik bij de Vroedvrouwschool gaan kijken en was daar meteen op mijn plek. Bij mij is de drijfveer altijd geweest: proberen gezond te houden wat gezond is. Binnen de verloskunde is dat precies de essentie. De geboorte van een kindje is het meest fysiologische dat er bestaat. Als je dat proces als zorgprofessional kunt ondersteunen en samen tot een geslaagde baring kunt komen, waar de zwangere en haar partner met een goed gevoel op terugkijken, is dat onbeschrijfelijk mooi... en dat geeft mij ontzettend veel energie."

Toen Karin 40 jaar geleden na haar studie begon met het vak, startte ze in een eerstelijnspraktijk verbonden aan het ziekenhuis in Kerkrade. Samen met twee collega's werkte ze dag en nacht, 365 dagen per jaar en had dat naar eigen zeggen nog best een tijdje kunnen volhouden. Na vijf jaar fuseerde het ziekenhuis en de praktijk echter met de Vroedvrouwschool – zoals die sinds 1913 heette. Om de verbouwingsperiode in Kerkrade te overbruggen, verhuisden ze eerst allemaal naar de Zandweg in Heerlen, waar op de berg het historische pand van de oude Vroedvrouwschool nog steeds te vinden is. Uiteindelijk streken zowel de kliniek als de opleiding neer op de Wijngracht in Kerkrade. "Vroeger kregen studenten - of "vroedjes" zoals wij destijds genoemd werden - twee weken les, en werkten daarna twee weken onder begeleiding in de kliniek. We hielpen mee om de organisatie draaiende te houden. De eerste- en derdejaarsstudenten werkten in de kliniek, terwijl de tweedejaars les kregen – en andersom. Het was een prachtige tijd waar ik met veel plezier op terugkijk."

wing

**"BIJ MIJ IS DE DRIJFVEER
ALTIJD GEWEEST: PROBEREN
GEZOND TE HOUDEN WAT
GEZOND IS. BINNEN DE
VERLOSKUNDE IS DAT
PRECIES DE ESSENTIE."**

wijze vrouw.

HET WOORD VROEDVROUW komt uit het Middelnederlands (1150 - 1500) en betekent letterlijk “wijze vrouw”. In de middeleeuwen (en daarvoor) waren vroedvrouwen vaak de enige vorm van geboortehulp die vrouwen konden krijgen. Kennis was in die tijd meestal gebaseerd op ervaring en overlevering, soms aangevuld met beperkte medische inzichten. De overgang van het woord vroedvrouw naar verloskundige begon in de 20e eeuw, parallel aan de professionalisering van het beroep. Verloskundige biedt een meer neutrale en professionele aanduiding dan het woord “vroedvrouw”, dat historisch en taalkundig een sterk vrouwelijke lading heeft.

bijzondere anekdotes

Vijftien jaar lang werkte ze als verloskundige, eerst in de eerste lijn en toen klinisch. In al die jaren maakte ze heel wat bijzondere momenten mee. “Ik kan drie dagen vullen.”, lacht ze liefdevol. “Iedereen is anders en wil iets anders. Juist die verscheidenheid aan verhalen en wensen, maakt het vak zo fantastisch. Als iemand baart, dan valt alle façade weg. Om daar deel van te mogen zijn, dat is het mooiste cadeau dat je kunt krijgen.”

“Ooit kwam ik binnen op de eerste dag in het kraambed. Het pasgeboren kindje lag heel vredig te slapen in de wieg, maar de oogjes waren pikzwart! Net afgestudeerd, schrok ik me een hoedje. Wat bleek: het was een gebruik van de ouders om de oogleden van het kindje in te smeren met kool, zodat ze mooie bruine ogen zou krijgen.” “Er waren mensen die de placenta liever niet losknipten, maar de eerste dagen in een bekertje naast de baby lieten liggen. Of verhalen van vrouwen die hele families - vooral moeders en tantes - bij hun bevalling uitnodigden. De vrouwen zongen de barende dan door de barensweeën heen: prachtig. Er was eens iemand die graag een driekoppig strijkorkestje bij de bevalling wilde. Het orkest stond na twee uur weer buiten, maar dat geeft niet; uiteindelijk gaat het erom dat je als verloskundige de bedding kan geven en in gesprek kan gaan over wat voor de aanstaande ouders belangrijk is tijdens de bevalling. En om te kijken hoe je daar invulling aan kan geven - natuurlijk binnen de mogelijkheden die er zijn. In mijn ervaring is er maar weinig dat niet kan.”

Toen in 1998 de zorg en de opleiding van de Vroedvrouwenschool splitsten, besloot Karin de switch te maken naar het onderwijs. Sindsdien is ze docent aan de academie, wat betekent dat ze onlangs haar 40-jarig dienstjubileum vierde.

van pieper naar whatsapp

Karin zag in de afgelopen jaren technologie een vlucht nemen en het vak ingrijpend veranderen. Tussen de werkpraktijk van nu en toen zit een wereld van verschil. “Hoewel het proces van baren natuurlijk niet wezenlijk veranderd is,” benadrukt Karin. “Dat proces blijft hetzelfde.”

“Toen ik begon, liep ik rond met een grote pieper – zo’n log, zwaar ding waarmee je opgeroepen kon worden. Er waren nog geen mobiele telefoons, dus je moest altijd in de buurt van een vaste telefoon blijven. Als ik dienst had kon ik niet even een wandeling gaan maken, of naar het zwembad gaan. Je zat aan huis gekluisterd. Want als ik gepiept werd, moest ik zo snel mogelijk in actie komen. Zwangere vrouwen belden vroeger naar het ziekenhuis, de portier piepte dan de dienstdoende verloskundige op, die zich vervolgens via de telefoon bij hem meldde om te horen om wie het ging. We zorgden ervoor dat we altijd binnen 15 minuten voor de deur konden staan, dus het moest snel gebeuren allemaal. Nu kan je je dat niet meer voorstellen. Tegenwoordig leggen cliënten veel gemakkelijker contact, zijn er WhatsAppgroepen waar je terecht kan met je vragen, en kan je als verloskundige met je smartphone op zak gewoon een boodschap doen. Natuurlijk nog altijd dicht in de buurt van je cliëntenpopulatie, en als je gebeld wordt wanneer het hoofdgerecht net is opgediend, moet je er nog steeds vandoor - maar het heeft de bewegingsvrijheid van verloskundigen enorm vergroot.”

“Als iemand baart, dan valt elke façade weg. Om daar deel van te mogen zijn, is het mooiste cadeau dat je kunt krijgen.”

Technologische groei zorgt nog voor andere veranderingen ziet Karin. Mensen zijn beter geïnformeerd dan voorheen. En dat vindt ze een goede ontwikkeling. “Door de komst van het internet is men mondiger geworden. Vroeger was de samenleving hiërarchischer en was je als verloskundige een autoriteit. Natuurlijk waren er vragen, maar de kennis van de zorgprofessional werd sneller geaccepteerd. Tegenwoordig ontstaat er veel meer een dialoog tussen zwangere en verloskundige, omdat ze op het internet al het een en ander hebben opgezocht en met andere vragen komen. Tegelijkertijd maakt dat het proces soms stroever, omdat er nu niet enkel meer een zorgvraag is, maar het antwoord er ook al lijkt te zijn. Soms, niet vaak, maakt dat cliënten minder flexibel en open voor de kennis en kunde van de verloskundige. Juist in dit soort situaties is de meerwaarde van de verloskundige om deze informatie te toetsen, aanstaande ouders van de juiste informatie te voorzien en om te begeleiden bij het maken van gedegen beslissingen.” Ook op medisch vlak is de zorg enorm geëvolueerd door de komst van technologie en innovatie. Dat zie je bijvoorbeeld aan de mogelijkheden voor prenatale screening, bloedonderzoek en de hoeveelheid echo's tijdens de zwangerschap. “Aan het begin van mijn loopbaan, maakten we niet bij iedereen een echo, enkel als het nodig was. Tegenwoordig zijn dat er per zwangere vaak vier of vijf. Dat zijn allemaal innovaties die maken dat we nog betere zorg kunnen bieden.”

innovaties in het onderwijs

Niet alleen het werkveld, maar ook de opleiding zelf is aan verandering onderhevig. “Wat ik persoonlijk een heel goede ontwikkeling vind, is dat het opleiden van studenten niet meer bestaat zonder dat er ook onderzoek wordt geïnitieerd vanuit de opleiding zelf. We hebben onder leiding van lector/hoogleraar Marianne Nieuwenhuijze een prachtig lectoraat, Midwifery Science. De uitkomsten van de wetenschappelijk, praktijkgerichte onderzoeken die daar worden gedaan, worden meteen vertaald naar het onderwijs. Dat is ook belangrijk, want de wereld verandert sneller dan ooit tevoren. In de bacheloropleiding bereiden we verloskundigen voor op de praktijk. Zij moeten kunnen instappen in het nu. Als we nog zouden doceren enkel uit boeken en vaktijdschriften, zoals dertig jaar geleden, dan zou de student na vier jaar enorm achterlopen. Alle innovaties in de zorg én vakspecifiek, nemen we direct mee in het dagelijks contact met studenten.”

Nog altijd draagt Karin met veel liefde en plezier haar kennis over aan een gemotiveerde groep toekomstige verloskundigen. “In deze snel veranderende samenleving, blijven zich nieuwe thema's aandienen waar studenten op in dienen te spelen. Zo zie je bijvoorbeeld steeds meer ethische vraagstukken, die we met elkaar behandelen. En voeren we gesprekken over waar je eigen grenzen liggen, en hoe je daar binnen je werk mee omgaat. De verloskundige is de professional die tijdens zwangerschap en bevalling de fysiologie zoveel mogelijk bewaakt en ondersteunt, en daar waar nodig gepaste interventies doorvoert. Voor mij betekent dat: het lichaam de ruimte geven die het nodig heeft om door dat proces heen te gaan, en daarin te ondersteunen. Wat ik studenten graag meegeef, is dat ze de zwangere vrouw en haar partner op één zetten en altijd voor ogen houden ze zo te behandelen als zij zelf behandeld willen worden. Dat is de kunst van goede verloskunde. We boffen met een groep studenten die extreem gemotiveerd is. Dat heb ik in al die jaren niet zien veranderen.”

“We boffen met een groep studenten die extreem gemotiveerd is. Dat heb ik in al die jaren niet zien veranderen.”

Verloskunde 100 jaar geleden in een notendop

- De meeste bevallingen vonden thuis plaats. Het ziekenhuis werd alleen ingeschakeld bij complicaties.
 - Medische kennis en technologie waren beperkt. Er was nog nauwelijks sprake van zwangerschapscontroles, echo's bestonden nog niet en bloedonderzoek stond in de kinderschoenen. Veel beslissingen werden genomen op basis van ervaring, observatie en lichamelijk onderzoek.
- De vroedvrouw – zoals ze toen nog werd genoemd – was zelfstandig zorgverlener. Al sinds de 19e eeuw bestond er in Nederland een wettelijke regeling voor de opleiding en registratie van vroedvrouwen. In 1865 was de Wet op de Uitoefening der Geneeskunst van kracht geworden, waarin het beroep werd gereguleerd.
- Er was een minder structurele samenwerking tussen verloskundigen en artsen. Verloskunde als medisch specialisme (gynaecologie-obstetrie) begon zich pas geleidelijk te ontwikkelen.
- Bevallingen vonden plaats zonder medische pijnbestrijding; er was geen ruggenprik, geen lachgas of andere vormen van analgesie zoals we die nu kennen. Vrouwen bevielden “natuurlijk”, met ondersteuning van de vroedvrouw, huisarts, soms een kraamverzorgster of familieleden.
- Er was een hoge moeder- en babysterfte. De medische zorg was beperkt, hygiëne was niet vanzelfsprekend en antibiotica bestonden nog niet. De kraamvrouwenkoorts – een ernstige infectie na de bevalling bij de moeder – was berucht. Ook babysterfte was hoog in vergelijking met nu.
 - De rol van de vroedvrouw was niet alleen medisch maar ook sociaal en moreel. Ongehuwd zwanger zijn was een groot taboe.
- De eerste officiële verloskunde opleiding in Nederland werd in 1861 in Amsterdam opgericht, de Vroedvrouwenschool in Heerlen startte in 1913. In de jaren 1920-30 waren deze opleidingen al strikt gereguleerd, met zowel theoretische als praktische training. De toegang tot het beroep was dus goed geregeld

“IN 1920

is de eerste steen gelegd van de Vroedvrouwenschool op de Zandweg in Heerlen. Dat was in die tijdsgeschiedenis een groot goed, want de kindersterfte was hoog. Jonge meisjes en vrouwen die ongehuwd zwanger werden, kwamen vanuit diverse delen van het land naar de school en stonden daar ook wel hun kinderen af. De manier waarop hier destijds mee omgegaan werd, heeft nog steeds een grote impact op de betreffende moeders, hun kinderen en andere betrokkenen. Een verschrikkelijk stukje geschiedenis. In 1981 heb ik als student nog een afstandskind meegemaakt van een jonge moeder. Dat had op mij als jonge vrouw enorme impact. Vandaag de dag is dat gelukkig heel anders en is er veel gerichtere zorg en aandacht voor de wensen van de aanstaande moeder ongeacht haar maatschappelijke status.”

– Karin Theeuwen

Starten kan altijd

EERSTEJAARSSTUDENT

SILKE BERBERS

VIERT BINNENKORT

HAAR VIJFTIGSTE

VERJAARDAG.

A

fgelopen jaar begon ze aan de opleiding Verloskunde, een idee dat al sinds de geboorte van haar eerste zoon – inmiddels 27 jaar – af en toe op haar schouder klopte. “Al die jaren was er ergens wel een stemmetje, maar bleef de mogelijkheid uit.

Tot onze jongste dochter 13 jaar werd en naar de middelbare school ging. Opnieuw werd ik geroepen, en ik dacht: ik ga ervoor.”

Inmiddels zit Silke's eerste leerjaar er bijna op. Inclusief stages, en dat bevestigde haar keuze des te meer. Als moeder van vijf kinderen heeft ze de wereld van de verloskunde uitvoerig meegemaakt aan de ontvangende kant. En ze weet hoe het voelt; dat moment dat je een baby'tje op de borst krijgt. “Het moment dat je na alle pijn en inspanning van de bevalling je kindje bij je krijgt, dat is niet te beschrijven. Dat zou ik zo nog wel 100 keer willen meemaken. Ik vind het mooi om dat proces voor andere vrouwen te mogen begeleiden.”

Ook tijdens de studie merkt ze dat er onderwerpen zijn die bij haar gemakkelijk blijven plakken. “Er zijn thema's waar ik echt hard voor moet leren, maar andere thema's zoals de transitie naar ouderschap of ouder-kind hechting, die landen heel snel, omdat ik ze zelf heb doorleefd.”

Samen studeren

Haar derde zoon zit in het tweede jaar van zijn hbo-opleiding. “Hij kwam laatst thuis en zei: ‘O, ik heb zo'n drukke week op school.’ En ik zei: ‘Ik ook!’ Dan kunnen we het er samen over hebben. Mijn kinderen vinden het überhaupt heel tof dat ik hiermee ben begonnen.”

Want dat was best een beslissing. Met een man, vijf kinderen en twee honden is er genoeg te doen. Daar komt bij dat Silke bijna elke dag twee uur heen- en terugreist van Malden naar Maastricht om de colleges en onderwijsgroepen te kunnen volgen. “Het helpt dat ik lange tijd planner van beroep ben geweest.” zegt ze met een lach. “Elke zondag haal ik de weekboodschappen in huis en maak ik een planning: honden uitlaten, koken, de was, sport, noem maar op. Iedereen in het gezin draait mee!”

**“JE BENT
NOOIT TE
OUD OM
AAN IETS
NIEUWS TE
BEGINNEN!”**

Van elkaar leren

Omringd door jongere studenten geniet ze van hun verhalen en energie. “In mijn leerjaar zit nog een vrouw van rond de veertig met twee kinderen en een meisje van drieëntwintig met een tweeling. Volgens mij zijn er ieder jaar wel twee of drie wat oudere studenten. Maar ik denk dat ik de oudste persoon ben die ooit aan de opleiding begonnen is. En ik vind het geweldig.”

De rest van haar medestudenten heeft ongeveer dezelfde leeftijd als haar eigen kinderen. Gevraagd naar hoe ze dat ervaart, is ze louter positief. “Ik vind het heel leuk. Sowieso is het een prachtige leeftijd. En ik merk dat we elkaar aanvullen. Ik leer veel over de nieuwe generatie en wat hen bezighoudt. Maar andersom zijn zij ook nieuwsgierig naar hoe het bij mij ging vroeger. Regelmatig rijden er een paar meiden met mij mee richting Maastricht. Dan hebben we in de auto altijd heel leuke gesprekken.”

Silke's boodschap aan eenieder die overweegt op latere leeftijd nog aan een studie te beginnen: “Doen! Dat zeg ik ook tegen mijn medestudenten. Het hoeft niet allemaal meteen te lukken. Je hebt de tijd. Je kan altijd nog iets nieuws beginnen. Kijk naar mij: je bent nooit te oud.”

liefde als kompas

Wanneer Tamana vertelt over haar werk als docent verloskunde licht de ruimte op; een gepassioneerde vrouw met een missie. Haar verhaal begint niet in een leslokaal of op de verloskamer, maar duizenden kilometers verderop - in Afghanistan.

Tamana Zamani

Tamana is twee jaar als zij en haar ouders vanwege oorlog uit Afghanistan vluchten. Gedurende vier jaar verblijven ze in verschillende landen, om vervolgens hun weg naar Nederland te vinden. Tijdens deze ingrijpende periode, wordt Tamana's broertje geboren. "Mijn moeder vertelde me haar geboorteverhalen. Hoe heftig de situatie ook was, tijdens die hectische periode heeft ze haar mooiste baring ervaren. Ze vertelt dat dat kwam vanwege de liefde die voelbaar was bij de vrouwen die haar bijstonden. En het vertrouwen dat ze haar daarmee gaven, in zichzelf en in haar lichaam. Dat maakte al het verschil. Deze les is mij tot op de dag van vandaag bijgebleven, en is uiteindelijk de reden dat ik het werk doe wat ik doe."

"Op heel jonge leeftijd werd bij mij het zaadje dus al geplant – door het besef dat liefde soms belangrijker is dan techniek alleen. Verloskunde is voor mij de plek waar ik die liefde kan geven. Aan vrouwen, aan studenten en aan de toekomst van dit prachtige vak."

Cultuurverschillen

Lange tijd had Tamana een grotere missie. Ze zag hoe goed de zorg in Nederland was ingericht in vergelijking met Afghanistan en wilde graag bijdragen door terug te keren als verloskundige en

Afghaanse vrouwen te begeleiden. "In Afghanistan waren het vaak mannelijke artsen die de baring begeleiden – omdat het studeren en werken voor vrouwen niet werd aangemoedigd. De meeste zwangere vrouwen wilden dat liever niet, met tot gevolg dat ze zelf thuis bevielden met alle risico's van dien. Zij werden dan bijgestaan door traditional birth attendants; ervaringsdeskundigen, maar zonder medische opleiding. Er was heel veel sterfte door onveilige zorg. We zijn hier in Nederland zo bevoorrecht met alle mogelijkheden die we hebben. Het was mijn wens om iets van die welvaart terug te brengen naar Afghanistan."

"Ik heb daar erg mijn best voor gedaan, maar er waren allerlei factoren die het voor mij moeilijk maakten om als gevlucht meisje terug te keren naar mijn geboortegrond. Toen ik op drieëndertigjarige leeftijd trouwde met een Nederlandse man, bleek dit helemaal een onbegonnen situatie. Dus ik heb deze droom moeten loslaten. Eigenlijk ging dat gepaard met de geboorte van mijn eigen dochter in 2022. Toen realiseerde ik me hoeveel ik van het verleden met mij meedroeg, en hoe groot de last was die ik probeerde te dragen. Ik besloot dat dat niet was wat ik wilde voor haar; het gevoel dat je op de aarde bent gezet

om mensen te redden. Tijdens mijn zwangerschap viel er iets op zijn plek in de verwerking hiervan. Ik wilde bij de geboorte tegen mijn dochter kunnen zeggen: jij hoeft dit allemaal niet, je bent in vrijheid geboren. Ik ben dankbaar dat jij vrij mag zijn."

Inclusiviteit binnen de verloskunde

Tamana's interculturele achtergrond blijkt van grote waarde in haar werk als verloskundige en docent. In 2010 studeerde ze af in Amsterdam, waarna ze direct aan het werk ging in een praktijk op de grachtengordel. Na tien jaar maakte ze de overstap naar docent op de Academie Verloskunde Maastricht. Daar houdt ze zich onder meer bezig met vaardigheidsonderwijs in het eerste jaar en is ze assessor. Inclusie is het onderwerp waar ze de grootste bijdrage hoopt te leveren. "Samen met twee collega's zit ik in een expertisegroep die zich bezighoudt met de rol van diversiteit en inclusie binnen de verloskunde in Nederland. We organiseren bijeenkomsten met experts, halen informatie op uit het veld en hopen collega's te inspireren over hoe je inclusief te werk kan gaan binnen het curriculum en het vakgebied. We zien dat er nog grote stappen te zetten zijn om

“VERLOSKUNDE
IS VOOR MIJ
DE PLEK WAAR
IK MIJN LIEFDE
KAN GEVEN.
AAN VROUWEN,
AAN STUDENTEN
EN AAN DE
TOEKOMST VAN
DIT PRACHTIGE
VAK.”

binnen de verloskunde een betere weerspiegeling van de samenleving te creëren. De instroom van studenten is eigenlijk vrijwel gelijk aan die van tachtig jaar geleden. Het is een zeer homogene groep. Het zou mooi zijn als we daar verandering in kunnen brengen, maar dat vraagt om een cultuurswitch en kost tijd.”

“Perfekte zorg bestaat niet, maar er is nog steeds sprake van discriminatie van vrouwen die onvoldoende zorgtoegang krijgen. Als er binnen de verloskunde meer representatie van verschillende culturen is, kan er beter worden aangesloten op de zorgvraag van zwangere vrouwen. Het is een verrijking van de kennis en kunde. In de Bijlmer in Amsterdam is er bijvoorbeeld een praktijk die wordt gerund door Surinaamse vroedvrouwen die speciale zorg bieden voor de Surinaamse populatie. De zorg is daar enorm afgestemd, en er zijn minder

vroeggeboortes ten opzichte van een aantal jaar geleden.”

Tamana ziet dat het werkveld inmiddels echt open staat voor meer diversiteit en inclusie, maar nog zoekend is naar hoe dit moet worden ingericht. “Voor die openheid ben ik heel dankbaar. Dat is de eerste stap. Ook in Maastricht is het een vraagstuk: hoe kunnen we bijvoorbeeld de Turkse, Marokkaanse en Afghaanse gemeenschap beter bereiken? En hoe zorgen we ervoor dat de mogelijkheid om verloskundige te worden meer op het netvlies komt en wordt gestimuleerd? En als de studenten eenmaal instromen, hoe zorgen we dan dat zij zichzelf herkennen in het lespakket? Ik ben heel blij dat dit thema's zijn waar we nu mee bezig zijn, en dat er echt ruimte is voor verandering op dat gebied.”

Full circle moment

Liefde en vertrouwen zijn een essentieel onderdeel van Tamana's visie. “Ik wil mensen bewust maken van hun eigen kracht. Ik heb keer op keer ervaren wat er gebeurt als je terugvalt op het gevoel van vertrouwen. Als je liefde schenkt. In alle situaties waarin ik dacht: ‘wat moeten we nu?’, was vertrouwen hebben, aanwezig zijn en durven loslaten het antwoord. Dat geldt voor een vrouw in baring, maar ook voor studenten. Het blijft me verbazen wat er gebeurt als ik gewoon even bij ze zit en tijd en ruimte geef. Dan komt er zoveel uit henzelf, wat ze niet voor mogelijk hielden. Het bewustmaken van die eigen innerlijke kracht, het innerlijk weten, is voor mij heel belangrijk in mijn werk.”

Onlangs nam ze haar moeder mee naar de academie om haar geboorteverhaal te vertellen aan studenten. “Terwijl ze daar stond, kreeg ik kippenvel en realiseerde ik me: nu komt alles samen. Ik heb een heel sterke moeder, en hoe ze daar vertelde over haar ervaringen maakte me onbeschrijfelijk trots. Het was een magische en helende ervaring voor ons allebei. Een full circle moment.”

Studenten vertellen...

Ik werd verliefd op de stad: overal gezelligheid, kleine schattige straatjes en alles op fietsafstand.

Het was meer een gevoelskwestie dan iets rationeels, maar ik ben blij dat ik mijn hart heb gevolgd.

Het Probleem Gestuurd Onderwijs was voor mij echt een uitkomst. Ik ben iemand die graag net dat stapje meer zet en zichzelf graag uitdaagt, en dat kan hier perfect.

Ik ging naar de onderwijsbeurs in Eindhoven, waar de Academie voor Verloskunde Maastricht ook stond, en ik was meteen verkocht: ik moest naar de open dag.

maas tricht

Bruisende, sfeervolle en knusse metropool aan de Maas

waarom de Academie Ver

We maakten er een dagje Maastricht van en ik vond de stad fantastisch en de opleiding “knus”, dat gaf voor mij de doorslag.

Op de opleiding hing er een prettige sfeer en bij de meiden van studievereniging Hera voelde ik me tijdens de open dag meteen welkom.

Ik kom zelf uit Brabant en het voelde (en na vier jaar nog steeds) alsof ik op vakantie was.

Maastricht staat bekend om het Probleem Gestuurd onderwijs. Wat dat precís inhield, wist ik voordat ik me aanmeldde niet – maar nu vind ik het een megafijne leerwijze!

loskunde in Maastricht?

een zachte landing

Kiki Tillmann

Een opleiding tot verloskundige behelst meer dan het opdoen van medische kennis en vaardigheden alleen. Voor studenten is het ook een persoonlijke reis waarin ze leren samenwerken, reflecteren, omgaan met stress en hun professionele identiteit ontwikkelen. Studieloopbaanbegeleiding (SLB) vormt de ruggengraat van die ontwikkeling binnen de Academie Verloskunde Maastricht. Met vaste begeleiders, kleine werkgroepen en individuele aandacht biedt SLB een fundament waarop studenten kunnen bouwen. Juist een opleiding waarin je leert zorgen voor anderen, begint bij zorg voor jezelf.

Studentbegeleider en senior docent Kiki Tillmann vertelt over de opbouw, impact en noodzaak van deze pijler binnen de opleiding. In haar rol houdt ze zich bezig met begeleiden van studenten als SLB'er, maar kijkt ze ook naar het grotere plaatje: hoe kunnen we de begeleiding zo optimaal mogelijk opbouwen in die vier jaar? Hoe zou een ideale leerlijn eruitzien? Ze is dan ook onderdeel van de expertisegroep op dit gebied. "Mijn hart ligt in het begeleiden van studenten. Ze bij binnenkomst bij de hand nemen, gesprekken met ze voeren en ze een beetje zacht laten landen op de academie. Het is niet niks, zo'n eerste jaar!"

Vierjaren-cycli

In principe worden studenten voor vier jaar gekoppeld aan één SLB'er waar ze hun gehele studie bij terecht kunnen. Waarbij de intensiviteit van het contact naarmate de leerjaren vorderen wat afneemt en meer naar behoefte wordt ingevuld. "In het eerste jaar willen we studenten echt wegwijs maken. Voor velen betekent deze start een nieuwe stad, een nieuwe omgeving, een nieuwe studie en vaak ook een nieuwe vorm van leren die wij ze aanbieden. Er wordt veel energie gestoken in het ondersteunen tijdens die stap."

Stamgroepen

Geïnspireerd door de centering pregnancy groepen van organisatie Centering Nederland, waar studenten ook tijdens hun stages mee in aanraking komen, worden ze in hun eerste jaar onderdeel van een stamgroep. Deze bestaat uit twee SLB'ers en ongeveer twaalf eerstejaars studenten. In de twee-uur-durende stamgroepen komen de studenten elf keer verspreid over het jaar samen. Ze zijn gericht op het bieden van een veilige en vertrouwde omgeving om henzelf, elkaar en de academie beter te leren kennen. Allerlei onderwerpen passeren de revue: van 'Hoe ziet de online omgeving eruit?' en 'Waar vind je de studiehandleiding en examenreglementen?', tot meer persoonlijke en sociaal-emotionele onderwerpen: 'Hoe geef, ontvang en vraag ik feedback?', 'Hoe ga ik om met stress?', 'Hoe kan ik het beste plannen?'. "We vinden het belangrijk dat studenten de tijd krijgen om elkaar beter te leren kennen en zich thuis te gaan voelen in de groep. We gaan met elkaar in gesprek over wat er nodig is om een veilige en prettige omgeving te creëren. En hoe je elkaar kunt aanspreken als iemand zich niet aan de afspraken houdt. Leren verantwoordelijkheid nemen voor je eigen handelen en eigen leerproces is daar onderdeel van."

Je hoeft het niet alleen te doen

De academie heeft de mogelijkheid tot intensieve en persoonlijke begeleiding hoog in het vaandel staan. En dat is niet zomaar. "We zien dat er steeds meer studenten binnenkomen met een verhaal dat vraagt om extra aandacht. Dat kan van alles zijn: ouders die gaan scheiden, moeilijke privésituaties, financiële zorgen of juist psychische of gezondheidsproblematiek waar iemand ondersteuning bij kan gebruiken. Daarnaast is er een gemene deler onder studenten: perfectionisme. Verloskundestudenten kunnen de lat vreselijk hoog leggen. Deze opleiding is daarin een beetje vergelijkbaar met een Toneelacademie of het Conservatorium. Voor velen is het een droom, en als ze eenmaal mogen starten willen ze de opleiding met succes doorlopen en werken daar enorm hard voor. Daarbij zijn het inhoudelijk ook echt vier intensieve jaren. We willen ze daarin zo goed mogelijk bijstaan. Maar: zonder te pampieren. Vanaf dag één wordt zelfstandigheid ook gestimuleerd."

“We zien dat er steeds meer studenten binnenkomen met een verhaal dat vraagt om extra aandacht.”

In de leerjaren die volgen blijft de begeleiding van belang, maar wordt meer individueel vormgegeven. Studenten krijgen dan zelf ook de ruimte - en de verantwoordelijkheid - om aan de bel te trekken wanneer ze hulp kunnen gebruiken. Maar, de SLB'ers houden goed de vinger aan de pols. Sowieso zijn er volop evaluatiemomenten tijdens de opleiding. Naast de SLB'er zijn er ook nog de tutores die als onderdeel van de onderwijsgroepen betrokken zijn bij het proces van de student, en de docent- en stagebegeleider tijdens de stageperiodes die hun duit in het zakje doen. “Er zijn altijd mensen bij wie je terecht kan met je vragen, om te sparren, of je hart te luchten. Je hoeft het niet alleen te doen. ”

Sinds 2015 begeleidt Kiki studenten al in deze rol, en dat doet ze met veel liefde en toewijding. Ze volgde recent zelfs een extra coachopleiding om nog beter te kunnen inspelen op de vraagstukken waar studenten tegenwoordig mee te maken krijgen. “Als SLB'er is het zo mooi om die vier (of meer) jaar heel nauw betrokken te zijn en getuige te zijn van de groei die studenten doormaken. Er gebeurt zo ontzettend veel op het gebied van persoonlijke ontwikkeling. En als ze worden beëdigd en hun diploma krijgen, dan sta ik te glimmen van trots.”

STUDIELOOPBAANBEGELEIDING IN EEN NOTENDOP

- **Studenten worden vanaf de start van de opleiding gekoppeld aan een vaste studieloopbaanbegeleider (SLB'er) voor de hele periode.**
- **De SLB'er is het persoonlijke aanspreekpunt voor vragen, reflectie en begeleiding zowel op studiegebied als bij persoonlijke kwesties.**
- **SLB is bedoeld om studenten te ondersteunen in hun professionele ontwikkeling, persoonlijke groei en studiesucces.**
- **SLB'ers zijn ook opgeleid als assessor, maar beoordelen nooit de studenten die ze zelf begeleiden.**
- **Er is nauwe samenwerking met de decaan en studentenpsycholoog bij persoonlijke problemen die meer zorg vragen.**
- **Samen met tutores tijdens onderwijsgroepen en docentbegeleiders en stagebegeleiders tijdens de stage, vormen SLB'ers een stevig vangnet voor de student tijdens de opleiding Verloskunde.**

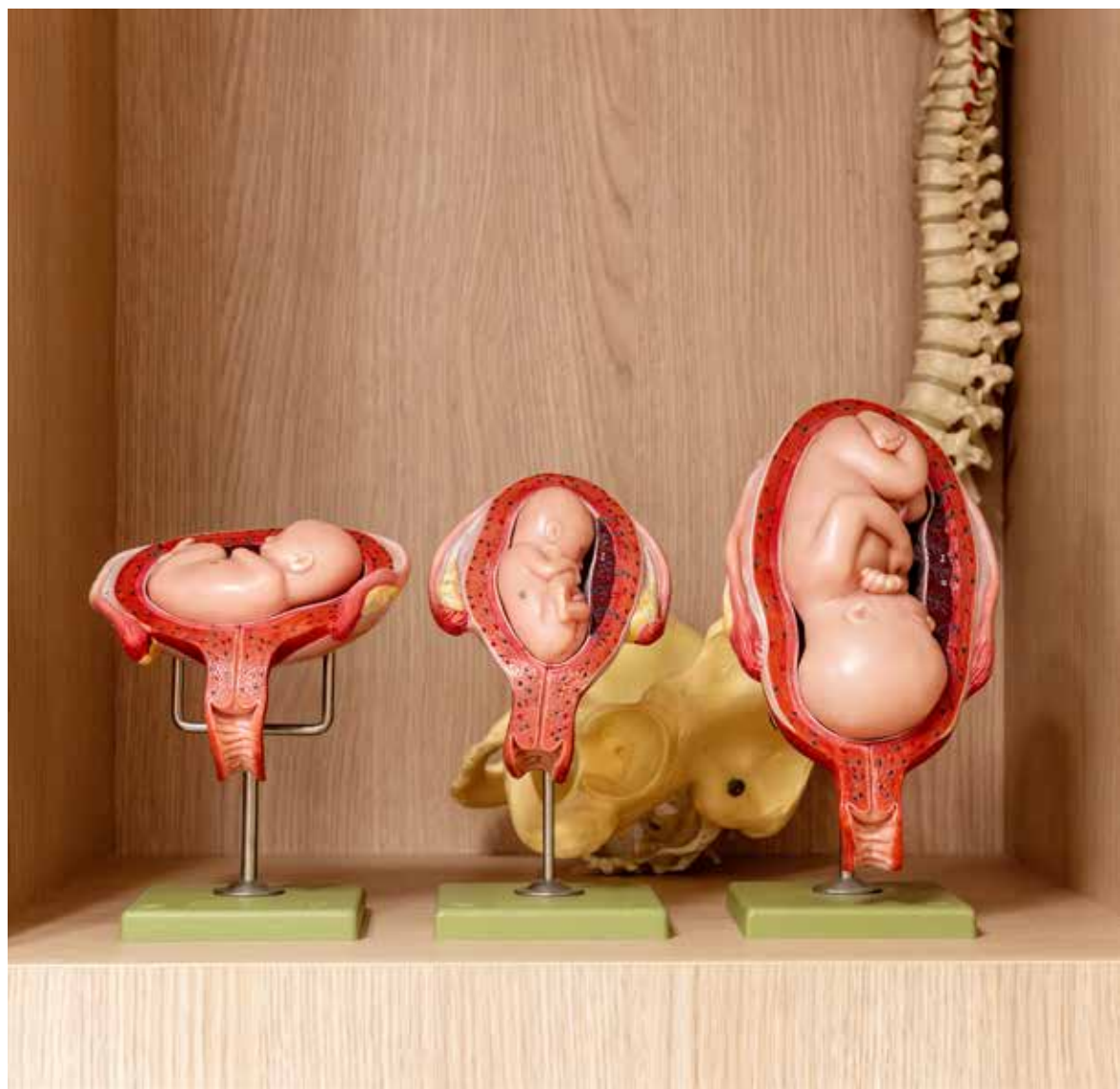
Skills

AVM

“Met het Skills lab hopen we voor studenten de stap naar de stages te verkleinen. Ze kunnen er de hele dag door veilig en drempelvrij oefenen, op een voor hen gewenst moment.”

Vivian Maes

skills lab.

“HOEVEEL EXTRA OEFENING
IEMAND KAN GEBRUIKEN, IS PER STUDENT
VERSCHILLEND – HET SKILLS LAB BIEDT
RUIMTE VOOR MEER INDIVIDUELE
LEERSTRATEGIEËN.”

Een toekomstbestendige werk- en leeromgeving

Wie recent het gebouw op de Universiteitssingel heeft bezocht, zal het niet ontgaan zijn: de Academie Verloskunde Maastricht heeft een indrukwekkende transformatie ondergaan. Met flexibele werkplekken, samenwerk-eilanden, bibliotheekzuilen en een gloednieuw Skills lab is er niet alleen fysiek verbouwd, maar ook geïnvesteerd in de toekomst van verloskundig onderwijs. Na een voorbereidingsperiode van ruim twee jaar, kon de verbouwing zelf binnen vier maanden worden afgerond. Sinds september 2024 maken werknemers en studenten al gebruik van de moderne werkomgeving. En dat bevalt heel goed. “We wilden een omgeving creëren waar iedereen met plezier werkt én studeert. In de eerste maanden was het even wennen, maar nu hoor ik eigenlijk alleen maar heel positieve berichten. Daar zijn we erg blij mee,” vertelt opleidingsmanager Vivian Maes, die de kartrekker was van dit intensieve project.

Groeien en ontmoeten

Reden voor de verbouwing was onder meer het creëren van een inspirerende en uitnodigende werk- en leeromgeving waar docenten, werknemers en studenten elkaar gemakkelijker treffen. De academie telt twee verdiepingen, en waar voorheen het onderwijs werd gegeven op de begane grond en de docentenkamers zich op de eerste verdieping bevonden, bewegen beide disciplines nu organisch door elkaar heen. De vaardigheidslokalen werden vernieuwd en er kwamen flexibele werkplekken met verschillende zones voor overleg, samenwerking of juist concentratie. Tevens zijn er algemene bibliotheekzuilen ingericht, waar studenten inhoudelijke verloskundige boeken naar eigen believen kunnen raadplegen.

“Mits ze die natuurlijk niet mee naar huis nemen!” zegt Vivian met een knipoog. “We geven onze studenten het vertrouwen hier zorgvuldig mee om te gaan. Het is een heel dynamische omgeving geworden en er is veel interactie op beide niveaus.

Dat merk je nu al. Het gebouw biedt voldoende ruimte om gemakkelijk samen te werken, maar ook om je terug te trekken als je een Teams-meeting of een telefoongesprek hebt. Studenten geven aan het fijn te vinden dat ze docenten makkelijk kunnen aanspreken. Ook zien we dat ze nu ook echt hier op de opleiding blijven hangen om te studeren, in plaats van dat ze de daarvoor naar de Universiteitsbibliotheek gaan. Het is mooi om te zien wat de inrichting van een gebouw kan doen voor de sfeer en het contact op de werkvloer.”

Skills lab: Het hart van de opleiding

Onderdeel van de verbouwing was ook het uitbreiden van de mogelijkheden voor vaardigheidsonderwijs middels het Skills lab, dat nu letterlijk het hart van de opleiding vormt. Een grote ruimte met glazen wanden, in het midden van de begane grond, waar studenten naar hartenlust zelf kunnen oefenen als aanvulling op de docentgestuurde training. Het Skills lab is uitgerust met een ruime hoeveelheid oefenmateriaal dat studenten de kans geeft zich belangrijke vaardigheden als het begeleiden van een gewone baring, hechten, bloed- en infuusprikken eigen te maken. Ook complexere handelingen, zoals een uitwendige versie, de opvang van een fluxus of reanimatie kunnen in een toegankelijke context worden geoefend. “Met het Skills lab hopen we voor studenten de stap naar de stages te verkleinen. Ze kunnen er de hele dag door veilig en drempelvrij oefenen, op een voor hen gewenst moment. Hoeveel extra oefening iemand kan gebruiken, is per student verschillend – het Skills lab biedt ruimte voor meer individuele

“Het is mooi om te zien wat de inrichting van een gebouw kan doen voor de sfeer en het contact op de werkvloer.”

leerstrategieën. Je ziet er de hele dag door groepjes studenten bezig, dat werkt enorm aanstekelijk voor de omgeving.”

Het hart laten kloppen

Fantomen als oefenpoppen en -buiken, modellen van pasgeboren baby's, hechtsets

en infusen zijn niet de enige materialen waar studenten mee kunnen werken in het Skills lab. Sinds kort wordt er ook gebruikgemaakt van Virtual Reality (VR) simulaties om realistische scenario's na te bootsen. Onder leiding van bijzonder lector Sociale Verloskunde Marijke Hendrix en docent-verloskundigen Inge Serdons en Frans Huijberts, werd onder meer een VR applicatie ontworpen waarmee studenten problemen met de navelstreng of andere complicaties kunnen ervaren. Situaties die weinig voorkomen, maar wel geoefend moeten worden. Vooral het leren klinisch redeneren is hierbij uitgangspunt.

“De VR simulatie is ontworpen om studenten te laten ervaren hoe spannend een echte situatie kan aanvoelen. We hebben geprobeerd om deze zo realistisch mogelijk na te bootsen, zodat ze de spanning echt ervaren en hun hartslag ervan omhooggaat. Zo raken ze beter bekend met stressvolle omstandigheden. Het is een pittige opleiding van vier jaar, en daarna sta je er alleen voor. Het is als academie daarom echt van belang om een zo geavanceerd mogelijke onderwijsomgeving te bieden die toekomstige verloskundigen daarvoor klaarstoomt. Dat is wat we met het Skills lab voor ogen hebben.”

Nieuwsgierig naar de Virtual Reality omgeving? Op pagina 52 vertellen bijzonder lector Marijke Hendrix en docenten Frans Huijberts en Inge Serdons er meer over.

Mannen

op de opleiding

Frans met:

Luc (docent / onderzoeker), Robbie (facilitair medewerker), Koen (waarnemend opleidingsmanager), Han (opleidingsmanager), Bert (docent / onderzoeker)

Door de eeuwen heen was het begeleiden van een geboorte met name een vrouwendomein. Toch zijn er ook mannen die het vak van verloskundige al vele jaren met liefde, toewijding en succes uitoefenen. Wat betekent het om als man verloskundige te zijn in een overwegend vrouwelijke wereld?

Docent en verloskundige Frans Huijberts is één van de zes mannelijke medewerkers op de Academie Verloskunde Maastricht. Hoewel hij altijd heeft geweten dat hij voor verloskunde gemaakt is, heeft hij door de jaren heen best een aantal vooroordelen het hoofd moeten bieden. Toch is hij ervan overtuigd dat dit vak niet geslachtsgebonden is. "Een goede verloskundige geeft vertrouwen, blijft kalm en weet wanneer er gehandeld moet worden. Dat zijn universele eigenschappen."

Zelf was hij een jaar of tien toen hij wist wat hij wilde worden. Op de basisschool in het kleine kerkdorp waar hij woonde, vonden ze dat in de jaren zeventig op z'n zachtst gezegd merkwaardig. "Een jongen die verloskundige wil worden? Eigenlijk was dat not done." Maar hij liet zich niet ontmoedigen. Na drie afwijzingen en een kleine omweg via verpleegkunde kon hij starten aan de opleiding verloskunde op de oude Vroedvrouwenschool in Heerlen. Al voor zijn afstuderen werd hij benaderd door een verloskundige in Son en Breugel. "Of hij de praktijk niet over kon nemen, als zij zou stoppen." Eigenlijk was het geen vraag, maar een gegeven. En zo geschiedde: in juli 1993 deed hij z'n eindexamen, en op 1 augustus nam hij de praktijk over in Son.

*Vertrouwen
is de basis*

"Daar sprong je vroeger gewoon in. Natuurlijk had ik wel even de bibbers voor m'n eerste dienst. Toen zat ik 's nachts klaarwakker op de rand van mijn bed en dacht: wat is het ergste dat me kan overkomen? Dat iemand flink bloedverlies krijgt, of het niet goed gaat met het kindje. Dat kan ik oplossen. Toen dat vertrouwen eenmaal indaalde, kon ik weer slapen."

Vertrouwen is voor Frans sowieso de basis in zijn werk. Vertrouwen in jezelf, vertrouwen in de ander en vertrouwen dat het goed komt. "Als je dat vertrouwen kan uitstralen als verloskundige, dan komt er een bepaalde rust in de situatie. Natuurlijk kan ik me als man de pijn die gepaard gaat met een bevalling niet voorstellen. Toch denk ik, na het begeleiden van

zoveel zwangere vrouwen, dat als je jezelf kunt overgeven aan het geheel, het voor je werkt. Roei niet tegen de stroom in, maar ga met de stroom mee. Het grootste risico is eigenlijk dat het goed gaat! Kijk maar eens hoeveel mensen er op de wereld rondlopen."

A woman's world

Het beeld van de verloskundige als 'vrouwenberoep' is diepgeworteld. Ook in Nederland zijn mannelijke verloskundigen in de minderheid. De intieme aard van het vak en het fysieke contact spelen daarin een rol, maar ook culturele normen en verwachtingspatronen.

In zijn loopbaan als verloskundige waren er bij Frans zeker momenten dat hij harder zijn best moest doen om het vertrouwen van cliënten te winnen, zowel tijdens stages als in zijn eerste periode als praktijkhoudende verloskundige. "Op de stages merkte ik een bepaalde terughoudendheid. En ook het dorp moest wennen, toen ik de praktijk overnam. Niet iedereen stond te springen voor 'een man aan het bed'. Dat duurde drie maanden, toen leerden mensen mij kennen en heb ik daar niets meer over gehoord. De succesverhalen van cliënten hebben er stukje bij beetje voor gezorgd dat het vertrouwen groeide."

De nieuwe generatie

Of de situatie voor huidige mannelijke studenten anders is, durft hij niet volmondig te zeggen. Wel ziet hij dat de nieuwe generatie – los van genderidentiteit – voor een totaal andere uitdaging staat dan hij, meer dan dertig jaar geleden. "Sociale media spelen een belangrijke rol in de beeldvorming van zwangere vrouwen en hun partners. We leven in de illusie van een 'maakbare wereld', maar als het op een bevalling

“Het gaat er niet om wát je bent, maar wíe je bent.”

aankomt dan moet je dat idee loslaten. Natuurlijk kunnen er wensen zijn, maar het loopt altijd anders dan je denkt. Het proces van baren is eigenlijk helemaal niet veranderd, dat gebeurt al eeuwen en eeuwen. Wat er veranderd is, denk ik, is dat mensen weinig tot geen vertrouwen meer hebben in hun eigen lijf en hun kunnen.”

De combinatie van toenemende medicalisering, een veranderende cliëntenpopulatie, uitbreiding van technologische mogelijkheden en een hoge werkdruk, maakt dat er veel wordt gevraagd van jonge verloskundigen, en daar moeten studenten op voorbereid zijn. Dat vroeger alles beter was hoor je hem niet zeggen. “Er zijn ook heel goede ontwikkelingen, zoals de optimalere samenwerking tussen eerstelijns- en tweedelijnsverloskundigen en gynaecologen, gezamenlijke trainingen voor acute situaties en betere communicatie.”

In de wieg gelegd

Inmiddels werkt hij sinds 2009 als docent aan de academie. In die rol is hij volledig op z'n plek, maar als hij terugkijkt, had hij gemakkelijk nog jaren als verloskundige kunnen werken. Wat hem daarvan weerhield? “Na 15,5 jaar werken in de praktijk begon zich een stemmetje te roeren. ‘Zitten vrouwen straks wel te wachten op een oude vent? Dan komt ‘opa’ de bevalling doen.’” Deze vraagtekens in combinatie met de drive om zijn bevoegdheid door te geven, zorgden ervoor dat hij de overstap maakte naar de academie. “Hoe mooi ik de rol van docent ook vind, het meest trots ben ik op wat ik in die vijftien jaar heb gedaan in de praktijk in Son. En terugkijkend... had ik er nog wel kunnen staan, ook op mijn leeftijd.”

Afgelopen augustus werkte hij nog twee maanden in de praktijk en direct was dat gevoel er weer. “Ik ben in de wieg gelegd om verloskundige te zijn. Het was voor velen niet de meest voor de hand liggende keuze, maar voor mij wel. Dat is ook wat ik tegen (jonge) mannen zou willen zeggen: Geloof in je droom. Als je denkt ‘dit is voor mij’, ga het dan gewoon achterna. Heb vertrouwen in je eigen kunnen. Het gaat er niet om wát je bent, maar wíe je bent.”

Niet alleen in het vak zelf zijn mannen tot nog toe in de minderheid, ook op de academie is dat het geval. Robbie Soomers is facilitair medewerker en in het ondersteunende team de enige man. Al 10,5 jaar houdt hij zich bezig met het reilen en zeilen van de opleiding, het blussen van figuurlijke brandjes, technische storingen en de administratieve werkzaamheden. Hij kwam binnen in een warm bad en werkt altijd met veel plezier. “Je kunt bij iedereen terecht, de collegialiteit en sfeer vind ik fijn en het vak verloskunde is iets heel speciaals.”

Hoe houdt hij zich staande tussen al die vrouwelijke energie? “Van nature ben ik een toegankelijk, flexibel, luisterend en vrolijk persoon. Ik kan met iedereen door één deur. De samenwerking met mijn vrouwelijke collega's ervaar ik dan ook als heel positief, en ik weet zeker dat dit andersom ook geldt.”

Of hij de situatie snel ziet veranderen, daar is hij nog niet zeker van. Maar hij hoopt wel dat zich in de toekomst onder de studenten en op de academie meer mannen laten zien.

“In de afgelopen tien jaar heb ik vele studenten zien afstuderen. Het zou leuk zijn als het aantal mannelijke studenten toeneemt, want ik denk dat we van elkaar kunnen leren. Tenslotte... wat is er nu mooier dan het vak samen te delen?!”

Unieke plek in de wereld

Verloskunde is een vak dat overal ter wereld wordt uitgeoefend en toch overal anders is. Verschillen in ratio thuis- en ziekenhuisbevallingen, medische interventies en de rol van de verloskundige binnen het proces maken dat de geboortezorg er in elk land anders uitziet. Uniek aan Nederland is het opleiden van verloskundigen tot zelfstandige zorgprofessionals die het volledige geboortezorgtraject begeleiden; prenataal, nataal en postnataal. Om die reden maakte docent Inge Serdons –zelf woonachtig in Vlaanderen en opgeleid in Hasselt– vijftientig jaar geleden de overstap naar de Nederlandse verloskunde. “Mijn opleiding in België heb ik met veel plezier doorlopen, maar al snel wist ik dat ik verlangde naar dat stukje autonomie waarvoor je in België niet wordt opgeleid. Al tijdens de laatste fase van mijn opleiding besloot ik daarom stages te gaan lopen in Nederland. Ik wilde het volledige vakgebied kunnen uitvoeren, met alle verantwoordelijkheden die daarbij komen. Daar is de Nederlandse geboortezorg bijzonder in.”

Na haar afstuderen wilde Inge meters maken. Ze voelde dat ze als ‘jonge klare’ niet klaar was voor de eerste lijn, maar door haar opleiding in België (die meer gericht was op het werken in een

ziekenhuis) voelde ze zich eerder passen in een klinische omgeving. Dus pakte ze de landkaart. “Nu klink ik heel oud, maar met die landkaart in mijn handen bekeek ik wat voor mij haalbaar was om te rijden. Veldhoven, Eindhoven, Weert, Roermond, Heerlen, Maastricht, ik heb ze allemaal blind een brief gestuurd. Het Catharina Ziekenhuis in Eindhoven reageerde, en zo studeerde ik op 1 juli 2002 af en stond ik op 15 juli voor het eerst in m’n witte pak op de afdeling.”

Autonomie en verantwoordelijkheid

Inge was op zoek naar een autonome werkplek om zich te ontwikkelen en die kreeg ze. Ze kwam samen te werken met een verloskundige die het plan had om in het ziekenhuis een 24/7 verloskundigenteam op te zetten. “Dat bestond toen nog helemaal niet. Ik stond samen met haar aan de wieg van die afdeling en kreeg heel veel kansen. Toen we een volledig dag-en-nachtrooster konden draaien, probeerden we een verloskundig spreekuur op te zetten. Daarna volgde steeds meer professionalisering van de verloskundige zorg; versie-sprekuren en studentbegeleiding bijvoorbeeld. Zo kwam er van alles op ons pad en kon ik me enorm ontwikkelen in die kliniek. Ik was binnengekomen met het idee om ‘even ervaring op te doen’ en ooit over te stappen naar de eerste lijn, maar uiteindelijk ben ik nooit gegaan.”

Uit de boekjes

In 2021 waagt ze de sprong naar het onderwijs. Ze solliciteert bij de Academie Verloskunde in Maastricht en wordt aangenomen. Nu begeleidt ze voornamelijk studenten in hun derde en vierde leerjaar en deelt haar praktijkervaring met een nieuwe generatie verloskundigen.

“Er zijn collega’s die echt docent zijn, met verloskunde als inhoud. Bij mij is het omgekeerd, ik ben echt verloskundige, die didactisch ook iets kan. Ik koppel graag de vakinhoudelijke kennis aan de realiteit, en probeer studenten te laten voelen en proeven van de wereld daarbuiten, buiten de muren van de academie. Protocollen zijn absoluut belangrijk, maar blijf altijd met je voeten in de realiteit staan en kijk ‘wat heeft deze situatie nodig?’. Verloskunde uit de boekjes bestaat niet. Natuurlijk geven wij heel veel boekjes, als richtlijn. Maar ik denk niet dat ik ooit in die twintig jaar in de kliniek een bevalling uit het boekje ben tegengekomen. Juist het anticiperen op nieuwe situaties is zo ontzettend belangrijk. Dat leer je door ervaring op te doen. Dat geef ik studenten graag mee: neem de tijd om je het vak eigen te maken, om je eigen visie te ontwikkelen. Gebruik de kennis die je hebt, en weet je het niet? Vraag dan om hulp.”

Inge Serdons

“Ik wilde als zelfstandig professional het volledige vakgebied kunnen uitvoeren, met alle verantwoordelijkheden die daarbij komen. Daar is de Nederlandse geboortezorg bijzonder in.”

Eerste- en tweede lijn

In de verloskunde wordt onderscheid gemaakt tussen eerste- en tweedelijnszorg. De eerste lijn is de basiszorg voor zwangere vrouwen met een laag risico, gegeven door verloskundigen in praktijken of geboortecentra. Deze zorg richt zich op een gezonde zwangerschap en bevallingen in een zo natuurlijk mogelijke omgeving. Als er complicaties ontstaan, verwijst de verloskundige door naar de tweede lijn. Zwangere vrouwen die zorg ontvangen vanuit de verloskundige praktijk worden cliënten genoemd.

De tweede lijn biedt specialistische zorg in het ziekenhuis voor vrouwen met een verhoogd risico of medische problemen tijdens de zwangerschap of bevalling. Hier kunnen gynaecologen, klinisch verloskundigen en andere specialisten bij worden betrokken, complexere vraagstukken worden behandeld en ontvangt de patiënt de specialistische zorg die er op dat moment nodig is. Zwangere vrouwen die zorg ontvangen vanuit het ziekenhuis worden patiënten genoemd.

Verloskunde in andere landen

België: De geboortezorg is medisch gefocust, waarbij bijna alle bevallingen plaatsvinden in het ziekenhuis onder toezicht van de gynaecoloog. Weinig thuisbevallingen (<1%). Verloskundigen (vroedvrouwen) hebben een ondersteunende rol. Epiduraal behoort tot de standaardopties en is populair.

Verenigd Koninkrijk: Qua structuur grotendeels vergelijkbaar met Nederland. Veel bevallingen worden door verloskundigen begeleid zowel in ziekenhuizen (97,5%) als in "midwife-led units".

Duitsland: De geboortezorg is vrij medisch ingericht. Ziekenhuisbevallingen zijn standaard (98,5%), maar vrouwen kunnen kiezen voor een zelfstandige vroedvrouw bij bevalling en kraamperiode.

Zweden: Zeer goede prenatale zorg. Bevallingen vinden vrijwel altijd in het ziekenhuis plaats (98%). De verloskundige (barnmorska) heeft een grote rol, maar artsen zijn vaak betrokken. Balans tussen medische- en natuurlijke geboortezorg.

Frankrijk: De geboortezorg is medisch gefocust, waarbij een epiduraal vrijwel standaard wordt ingezet. Thuisbevallingen komen bijna niet voor (0,3%). Gynaecologen zijn leidend in de begeleiding.

Verenigde Staten: Bevalling meestal onder toezicht van een gynaecoloog in het ziekenhuis (99%). Hoge interventiegraad (veel epiduraal en keizersneden). Thuisbevallingen zijn zeldzaam en soms controversieel.

VERLOSKUNDE IN NEDERLAND IN EEN NOTENDOP...

- Eerste- en tweedelijnszorg: in Nederland worden gezonde zwangere vrouwen meestal begeleid door een verloskundige in de eerstelijnszorg. Alleen bij complicaties of verhoogd risico wordt er doorverwezen naar de tweedelijnszorg, in het ziekenhuis.
- Thuisbevallingen zijn nog steeds gebruikelijk. Nederland is één van de weinige landen waar thuisbevallingen nog worden ondersteund en gestimuleerd, mits veilig. Ongeveer 12-15% van de vrouwen bevalt thuis – veel minder dan vroeger, maar nog altijd een hoog percentage vergeleken met andere westerse landen.
- Weinig medische interventie. Nederlandse verloskundigen en zwangere vrouwen kiezen vaak voor een "hands-off" benadering: minder medische ingrepen zoals keizersneden of ruggenprikken (epiduraal).
- Verloskundigen in Nederland worden opgeleid tot een zelfstandig medisch beroepsbeoefenaar.

“ALS JE ZIET DAT
OOK MANNEN
VERLOSKUNDIGE
WORDEN, MAAKT DAT
HET VOOR ANDEREN
WELLICHT MAKKELIJKER
OM DE SPRONG
TE WAGEN.”

de voorbeeldrol is belangrijk

Tijmen van Gestel

Door de ogen van een mannelijke student

Tijmen van Gestel is derdejaars student en komt uit Den Bosch. Al vrij vroeg wist hij dat hij graag in de zorg wilde werken. Met een verpleegkundige als moeder zat hij op de eerste rij, en kwam hij erachter dat de langdurige zorg voor zieken en ouderen hem toch minder paste. Een tip van iemand uit zijn omgeving zette hem op een onverwachts spoor: verloskunde. "Eerlijk gezegd had ik er zelf nooit aan gedacht. Maar hoe meer ik me erin verdiepte, hoe enthousiaster ik werd." Een dag meelopen bij verloskundige praktijk Volle Maan in Den Bosch gaf de doorslag. "Daar werkte een mannelijke verloskundige, Jef Mennens. Toen zag ik: dit kan gewoon als man. Sterker nog, ik wil dit doen."

Meer dan alleen bevallingen

Nu rond hij bijna het derde jaar van de studie af, en voelt hij het nog steeds zo. "In het begin was mijn beeld van verloskunde erg gericht op de bevalling. Ik dacht dat het daar vooral om draaide. Al snel kwam ik erachter dat je in de praktijk een groot deel van de tijd bezig bent met het begeleiden van zwangeren tot de veertig weken zwangerschap. De bevalling zelf is dan maar een relatief klein onderdeel van het traject. Zeker bij vrouwen die voor de tweede of derde keer bevallen kan het soms zo snel gaan, dat het voor ons maar een klein stukje beslaat. Maar de afwisseling vind ik juist zo leuk; van begeleiding van zwangere vrouwen en partners, tot tussentijdse controles, bevallingen én kraambedcontroles. Het ene moment zit je in de spreekkamer, en het andere moment word je ineens opgeroepen voor een bevalling. Je weet nooit precies wat de dag je brengt."

Het belang van een voorbeeld

Op de opleiding is Tijmen een van de weinige mannelijke studenten. En hoewel dat natuurlijk opvalt, is het niet iets dat hem in de weg staat. "Natuurlijk heb ik getwijfeld of het wel een mannenberoep is. Als je je als man inschrijft, dan weet je van tevoren dat vijftien procent vrouw zal zijn, en dat je wel reacties kunt verwachten. Ook van cliënten, wanneer je stage gaat lopen. Maar het voorbeeld dat ik kreeg tijdens de meeloopdag in Den Bosch, gaf mij het vertrouwen dat dat wel los zou lopen. Daarbij zijn er ook veel mannelijke gynaecologen, dus: waarom niet? Er zijn zeker wel eens mensen die liever een vrouwelijke verloskundige hebben, maar mijn ervaring is dat het overgrote deel het eigenlijk niet uitmaakt. Ik denk dat de voorbeeldrol een belangrijke is. Dat je ziet: ook mannen worden verloskundige. Dat maakt het voor andere mannen wellicht ook makkelijker om de sprong te wagen."

Tijdens klinische stages merkt hij er eigenlijk weinig van. Als mensen een drempel ervaren dan is dat vaak in de eerste lijn, dus in de verloskundige praktijk. "In het ziekenhuis verwachten mensen een zorgverlener, of dat nu een man of vrouw is. Er is dan eerder sprake van dat mensen zich onprettig voelen bij de aanwezigheid van een student in het algemeen. In de eerste lijn loop je er soms iets meer tegenaan. De cliënt verwacht dan vaker een vrouwelijke verloskundige. Daar komt bij dat ik daar als stagiair natuurlijk 'extra' ben, en niet per se direct nodig. De aarzeling heeft meestal te maken met een bepaalde culturele achtergrond, een partner die het niet prettig vindt, of het gevoel en ervaringen van de zwangere zelf. Het zijn toch kwetsbare onderwerpen waarover wordt gesproken. Het is echt maar een klein percentage, maar als het zich voordoet maak ik daar geen probleem van. Dan loop ik de spreekkamer even uit. Uiteindelijk is dat de cliënt zich op haar gemak voelt het belangrijkste. De eerste keer moet je natuurlijk wel even slikken, maar het gaat er vooral om dat je het niet persoonlijk opvat. In wezen kennen ze jou natuurlijk niet, dus het gaat helemaal niet om jou als persoon."

De kracht van een man

Vrouwelijke cliënten, collega's, medestudenten; het is voor Tijmen geen probleem. Al trekt het voetbalteam met vrienden waar hij in zit, naar eigen zeggen een en ander wel lekker recht. Zelf ervaart hij ook de aanvullende kwaliteiten van man zijn in een grotendeels vrouwelijke omgeving. "Ik ben vrij nuchter, en kan goed relativeren. In het werkveld zie je vaak dat de vrouwen wat meer kletsen en het sociale contact een grotere rol inneemt. Dat is een hele mooie kwaliteit. Zelf ben ik ook sociaal, maar mijn nuchterheid helpt mensen soms ook dingen te relativeren. Soms kijk ik misschien wat zakelijker, of pragmatischer naar de dingen: 'wat heb je nu echt nodig?'. Op stages hoor ik dus ook wel vaker dat mensen het fijn vinden als er een man bij komt. Dat merk ik ook in consulten en visites. Mijn aanwezigheid geeft dan een bepaalde rust en stabiliteit. Het sociale stukje is absoluut heel belangrijk, maar op een gegeven moment kan je dat ook weer loslaten en overgaan tot de orde van de dag. Het is aan eenieder om te voelen waar die grens ligt voor jezelf."

“Wat ook helpt, is dat ik vanaf het begin van mijn stage heel voorzichtig ben geweest. Juist omdat ik het zelf nooit zal ervaren, en niet weet hoe het voelt om zwanger te zijn of te bevallen, doe ik het rustig aan en vertel ik heel veel over wat ik ga doen. En dat wordt ook erg gewaardeerd. Maar, juist dat ik het zelf nooit heb ervaren, maakt ook dat ik er soms net met een andere blik naar kan kijken en de rust kan bewaren.”

Er is op dit moment voor Tijmen geen specifieke mannelijke mentor. Naar behoefte reikt hij uit naar andere mannelijke verloskundigen in het veld. Gewoon om eens te horen hoe zij nu tegen de dingen aankijken. “Deze mannen vertelden mij ook, dat je een negatieve reactie van cliënten op een mannelijke verloskundige vooral in de opleiding zo nu en dan ervaart. En dat het in de praktijk op een gegeven moment gewoon wegvalt. Ook in de eerste lijn, want dan weten mensen voor welke verloskundige ze kiezen en is het verrassingseffect er niet.”

De mooiste momenten

Volgend jaar nog een scriptie en dertig weken stage en dan mag Tijmen zelfstandig aan de slag. “Ik wil heel graag aan het werk en zelf ervaring opdoen. En ik wil graag de opleiding echoscopie erbij. Om zelf ook echo's te kunnen doen, geeft me de mogelijkheid om een nog completere ervaring te bieden voor aanstaande ouders. Ook maakt het je spreekuur net wat gevarieerder.”

In de afgelopen drie jaar heeft hij veel bijzondere momenten meegemaakt. “Soms zijn er best heftige of kritieke situaties tijdens een bevalling, met een schouder die vastzit of een kindje dat gereanimeerd moet worden. Als je dan achteraf in de kraamweek met elkaar terug kan kijken, en alles is goed gegaan, dan geeft dat veel voldoening. Wat mij persoonlijk bijblijft, waren de momenten dat iemand achteraf zei: ‘de volgende keer zou ik weer bij jou willen’. Dat voelt heel speciaal.”

Zijn boodschap voor andere jonge mannen die dit vakgebied overwegen: ‘Kom een keer een dagje meelopen, bezoek de open dag van de academie of benader een verloskundige praktijk in je omgeving. Het is absoluut de moeite waard om in dit vak te werken, ook als man: we hebben jullie nodig!’

“Ik ben vanaf het begin van mijn stage heel voorzichtig geweest. Juist omdat ik niet weet hoe het voelt om zwanger te zijn of te bevallen, doe ik het rustig aan en vertel ik heel veel over wat ik ga doen.”

selectieproce

WIE WIL DEELNEMEN AAN DE BACHELOROPLEIDING VERLOSKUNDE, STAPT NIET ZOMAAR EEN KLASLOKAAL BINNEN.

De opleiding werkt met een numerus fixus en selecteert jaarlijks uit meer dan 200 aanmeldingen slechts 68 studenten die mogen starten. Niet om het moeilijk te maken, maar om recht te doen aan de intensiteit van het vak en de kwaliteit van het onderwijs. Achter dat selectieproces gaat een zorgvuldige werkwijze schuil. Maar wat betekent dat eigenlijk, 'numerus fixus'? En wat kunnen kandidaten verwachten als ze zich aanmelden? We zetten de belangrijkste punten voor je op een rijtje.

1

Numerus fixus en decentrale selectie – wat houdt dat in?

Aan een numerus fixus opleiding zijn verschillende criteria verbonden. Zo wordt er jaarlijks een maximaal aantal studenten tot de opleiding toegelaten, mag een student zich per ronde maar voor één opleiding binnen dat vakgebied inschrijven en mag deze maximaal drie keer meedoen aan de selectie. De numerus fixus is in samenspraak met andere bacheloropleidingen Verloskunde en de beroepsorganisatie voor verloskundigen (KNOV) vastgesteld. Elke opleiding bepaalt daarnaast deels zelf hoe de selectie eruit ziet, zolang het maar binnen vastgestelde criteria gebeurt – dat heet decentrale selectie. Tijdens het selectieproces staat de vraag centraal: is deze kandidaat in staat om binnen vier jaar tijd de opleiding met goed gevolg te doorlopen?

2

Waarom numerus fixus?

Er zijn verschillende redenen voor het werken met een numerus fixus. Naast het waarborgen van de kwaliteit van het onderwijs en voldoende ruimte voor persoonlijke begeleiding voor studenten, wordt er gekeken naar het aantal beschikbare stageplekken in verloskundige praktijken en ziekenhuizen in Nederland. Daarnaast is het aantal opleidingsplekken afgestemd op de verwachte behoefte aan verloskundigen op de arbeidsmarkt. Al deze criteria bij elkaar, maken dat er op dit moment per jaar 68 studenten worden toegelaten.

Wist je dat...? Er sinds twee jaar acht extra leerplekken zijn voor de opleiding Verloskunde? Tot 2023 waren dat er namelijk maar 60.

3

Hoe ziet het selectieproces eruit?

Aanmelden voor de toelating kan vanaf 1 oktober tot 15 januari. Iedereen die zich aanmeldt, mag deelnemen aan ronde één die (traditioneel) landelijk plaatsvindt op de eerste zaterdag van februari op locatie in Maastricht. Kandidaten wordt een kennistoets en een opdracht over beroepsbeeld, motivatie en zelfkennis voorgelegd. Voor beide opdrachten krijgen zij van tevoren voorbereidingsmateriaal toegestuurd. Wie succesvol door de eerste ronde komt, wordt uitgenodigd voor ronde twee die bestaat uit een (online) Criterium Gericht Interview (CGI) met twee docenten van de academie.

cedure.

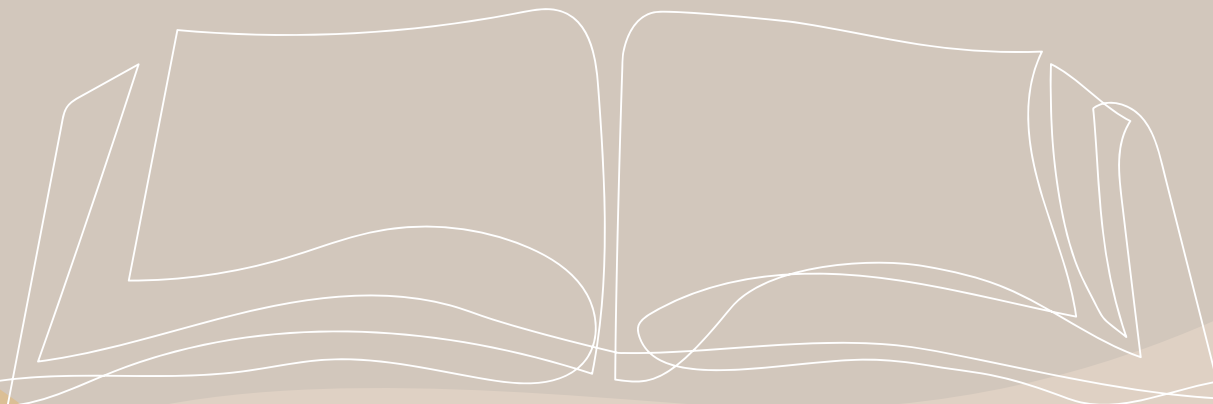
“Met de numerus fixus waarborgen we de kwaliteit van het onderwijs voor onze studenten.”

4

En dan...?

Op 15 april worden de rangnummers bekendgemaakt die kandidaten krijgen toegekend op basis van hun score. Er zijn 68 plekken beschikbaar, maar omdat er altijd nog kandidaten afvallen – bijvoorbeeld omdat ze hun diploma niet halen, of toch besluiten iets anders te gaan doen – schuiven de toelatingen soms door. En dan... start er na de zomer een verse groep gemotiveerde toekomstige verloskundigen aan een bijzonder en intensief avontuur!

Anne van den Heuvel is al tien jaar verbonden aan de academie en weet van de hoed en de rand als het om het selectieproces gaat. Lees jij dit magazine als toekomstige kandidaat óf student? Dan voegt ze graag nog een persoonlijke noot toe...
“De selectie is spannend, dat valt niet te ontkennen. Tijdens die eerste zaterdag van februari voel je de spanning in de zaal. Maar we evalueren ieder jaar en krijgen van kandidaten terug dat ze zich gehoord, gezien en goed voorbereid voelen. Voor veel kandidaten is dit een droom waar ze al jaren naartoe leven. Het is belangrijk om te weten dat de beoordeling echt een momentopname is. Er wordt aan de hand van een aantal criteria ingeschat of je de studie binnen vier jaar succesvol kan doorlopen. Maar soms heb je je dag niet, of kom je niet goed uit de verf tijdens de toelating. Als je eindigt met een lager rangnummer of een afwijzing ontvangt, wil dat niet zeggen dat je geen goede verloskundige kunt worden. Geef die droom dus niet zomaar op. Ga een jaartje reizen of werken. Ontwikkel jezelf. Als je de eerste keer niet wordt toegelaten, kan je de volgende keer alsnog een hele goede kans maken!”

Zóveel opties

“ER IS NOG
HEEL VEEL BINNEN
HET VAKGEBIED
DAT IK ZOU
WILLEN ERVAREN.”

Kimberley de Bot studeerde in 2017 af aan de Academie Verloskunde in Maastricht. Al tijdens haar eindstage werd ze gevraagd om na haar afstuderen te blijven werken bij een praktijk in Zuid-Limburg. “Een geluk, en heel spannend, maar ook een enorme kans.”

Na vijf jaar als verloskundige in de eerste lijn, werd ze ingezet als externe tutor en dat smaakte naar meer. Ze solliciteerde, werd aangenomen en werkt sindsdien drie dagen per week als docent bij de academie. Daarnaast bleef ze actief in de praktijk - totdat ze besloot een nieuwe stap te zetten: een Masteropleiding Toegepaste Psychologie. “Na mijn Master hoop ik weer terug te keren in de praktijk. De afwisseling past erg goed bij mij.”

Seksuele gezondheid binnen de verloskunde

De keuze voor de master Toegepaste Psychologie kwam voort uit haar drive om seksuele gezondheid te integreren binnen de verloskunde. “Het onderwerp seksuologie heeft me altijd enorm geïnteresseerd. Het is waar het allemaal mee start; een zwangerschap begint bij seksualiteit, maar het gesprek erover blijft op de een of andere manier niet gemakkelijk te voeren. Terwijl het een belangrijk onderwerp is, dat dicht bij onze natuur staat. De dialoog is nog redelijk taboe, maar ik denk dat het een mooi onderwerp kan zijn voor in de spreekkamer van de verloskundige. Juist omdat je iemand langere tijd begeleidt en er een vertrouwensband ontstaat.”

Kimberley benadrukt dat het natuurlijk niet de bedoeling is dat de taak van seksuologen wordt overgenomen. Wel ziet ze voor de verloskundige een rol weggelegd om het gesprek te openen of mogelijk door te verwijzen en een netwerk te bieden. “Mijn ervaring is dat verloskunde zich steeds meer ontwikkelt richting sociale zorg in de verloskunde. We zijn niet enkel meer bezig met zwangerschap en bevalling; er komen steeds meer maatschappelijke aspecten bij kijken. Ik denk dat seksuele gezondheid daar heel goed binnen past. Hoe mooi zou het zijn als het onderwerp niet alleen vanuit een klacht wordt behandeld. Juist de dialoog openen in positieve zin en vragen stellen als ‘Durven jullie nog te vrijen tijdens de zwangerschap?’ en ‘Wat betekent seksualiteit voor jou in deze fase van je leven?’ zou meer mogen gebeuren. Als wij het niet bespreekbaar maken, wie doet het dan wel?”

Uiteraard speelt de factor tijd daarin een grote rol. “Als er te weinig uren in een dag zitten, dan kies je logischerwijs voor de zaken met de hoogste prioriteit. Maar ik krijg ook van

collega's terug dat ze niet goed weten hoe dit onderwerp bespreekbaar te maken. Daar kunnen we nog inzetten op een stukje kennis- en gespreksvaardigheden. Wanneer is iemand seksueel gezond? En hoe nodig je een cliënt uit tot een open en veilig gesprek? Ook in het kader van cultureel sensitief werken, denk ik dat we daar nog een grote stap in kunnen maken.”

Stevig in je schoenen staan

Ook al geeft ze zelf al enige tijd les, haar studietijd zit nog vers in haar geheugen. Zelf koos ze bewust voor een tussenjaar en daar is ze tot op de dag van vandaag blij mee. Het gaf haar net dat beetje extra stevigheid om klaar te zijn voor het werkveld. En dat kan je volgens Kimberley goed gebruiken. “Het is een serieuze studie, waarin er veel van je wordt gevraagd. Je krijgt in je stages en direct na het afstuderen een behoorlijke verantwoordelijkheid. Veel studenten zijn nog jong als ze afstuderen, zelf was ik net een dag 23. Je werkt met mensen en krijgt te maken met acute beslissingen en soms ook slechtnieuwsgesprekken waarin je stevig in je schoenen moet staan.

Je maakt natuurlijk een heleboel mooie momenten mee, maar ook verdrietige en uitdagende. Op al deze dingen bereiden de opleiding en de stages je echt voor.”

“Een zwangerschap begint bij seksualiteit, maar het gesprek erover blijft op de een of andere manier niet gemakkelijk te voeren. Terwijl het een belangrijk onderwerp is, dat dicht bij onze natuur staat.”

“Juist de dialoog openen in positieve zin en vragen stellen als ‘Durven jullie nog te vrijen tijdens de zwangerschap?’ en ‘Wat betekent seksualiteit voor jou in deze fase van je leven?’ zou meer mogen gebeuren.”

Het ESSENTIAL-programma is een van de manieren waarop studenten hierin worden getraind. “Een recent ontwikkeld programma dat ik samen met een collega mag verzorgen voor derdejaarsstudenten. Het programma is gericht op onderwerpen als leiderschap, eigen-effectiviteit en eigenwaarde binnen het werkveld. Door middel van onder meer een inspiratiesessie met gastdocent Catalijn Willemsen (ook wel bekend van de tv-serie Flikken Maastricht) komen we tot de kern van deze onderwerpen.”

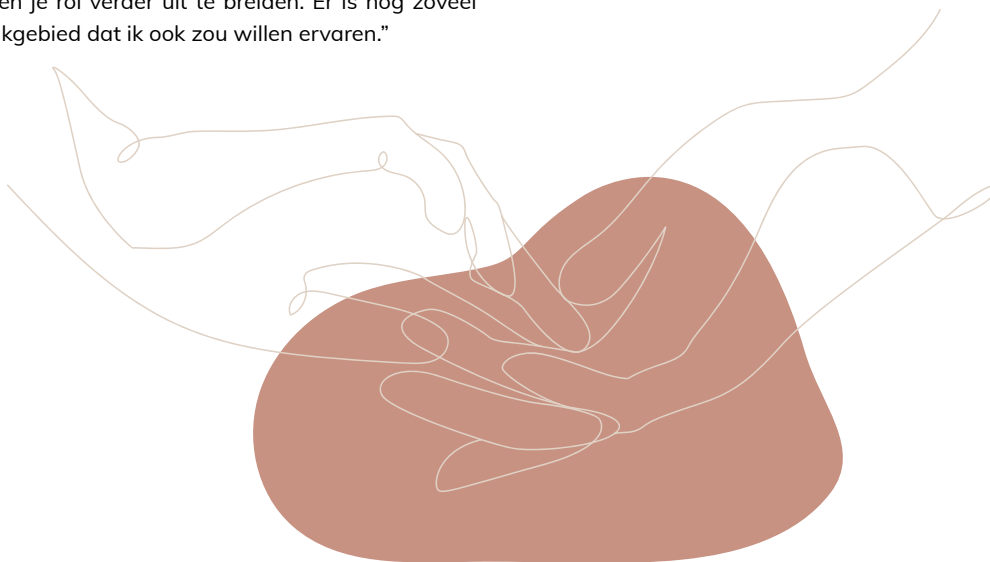
Daarnaast is er tijdens de studie veel aandacht voor reflectie – dit komt in ieder blok met regelmaat terug. “Reflectie is een essentieel onderdeel binnen de opleiding. Soms tot in den treure,” zegt ze met een glimlach, “maar absoluut met een goed doel. Je leert niet alleen kritisch te kijken naar een casus, maar vooral ook naar je eigen rol als zorgprofessional: ‘wat was mijn rol?’ of ‘wat raakt me, waarom en hoe ga ik daarmee om?’. Op deze manier leren studenten reflecteren op hun eigen aandeel en stil te staan bij hun eigen leerproces. Ik denk dat de opleiding hier echt in uitblinkt.”

Er is zoveel mogelijk

Als er iets is dat Kimberley studenten wil meegeven, is het dat er vele mogelijkheden zijn na het afronden van de bacheloropleiding. Juist het toepassen van de kennis op verschillende plekken en nieuwe dingen blijven leren, is wat haar inspireert. “Als verloskundige word je opgeleid tot autonoom zelfstandig beroepsbeoefenaar. Je bent echt gespecialiseerd op het gebied van fysiologische verloskunde. Dat is een van de dingen die ik zo mooi vind aan het vak. Het is écht een beroepsopleiding. In plaats van promotie in de klassieke zin, biedt het vak volop kansen om je te verdiepen, te verbreden en je rol verder uit te breiden. Er is nog zoveel binnen ons vakgebied dat ik ook zou willen ervaren.”

Wat zijn dan die mogelijkheden na het afronden van de bacheloropleiding?

De opleiding Verloskunde biedt een stevig fundament om aan de slag te gaan als verloskundige. Dat kan in de eerste lijn (in een verloskundige praktijk) of in de tweede lijn (in het ziekenhuis als klinisch verloskundige). Er zijn daarnaast talloze verdiepende richtingen waar afgestudeerden voor kunnen kiezen, zoals de opleiding tot echoscopist, lactatiekundige of rouwdeskundige. Ook alternatieve geneeswijzen kunnen een mooie aanvulling bieden op de werkpraktijk. Dan is er natuurlijk de mogelijkheid om de master Verloskunde te volgen – een Masteropleiding ontwikkeld door de drie Nederlandse Verloskundigenopleidingen samen. De overstap naar een andere master, zoals Toegepaste Psychologie, behoort ook tot de opties. Daarnaast kan je ervoor kiezen om je kennis over te dragen in het onderwijs of juist bij te dragen aan de ontwikkeling van het vak door onderzoek te doen. Kortom: opties te over. Take your pick!

*Sterre
van der Sijde*
**deelt haar reis
door de opleiding.**

OVER EERSTE BEVALLINGEN, STAGE IN HET BUITENLAND, DE ACADEMIERAAD EN DE PERSOONLIJKE GROEI DIE ONLOSMAKELIJK VERBONDEN IS MET DEZE INTENSIEVE STUDIE.

Als je vierdejaarsstudent Sterre vraagt waarom ze ooit aan de opleiding begon, krijg je geen standaardantwoord. “Ik wist eigenlijk niet goed wat ik wilde,” vertelt ze eerlijk. “maar ik wist wel dat ik iets wilde doen waarin ik autonoom aan de slag kan en waarmee ik echt iets kan betekenen voor mensen”. Toen haar nicht begon aan de opleiding Verloskunde, vielen voor haar de puzzelstukjes op hun plek.

“De eerste keer dat ik een bevalling meemaakte tijdens de eerste stage, stond ik echt een beetje te stralen. Ik realiseerde me hoe bijzonder het eigenlijk is dat ik dit mag studeren. Er kwamen daarna nog veel meer bijzondere momenten, maar dit was mijn eerste: dat vergeet je nooit meer.”

Een positieve duik in het diepe

Die ervaring kwam vrij snel nadat ze aan de opleiding begon. Het eerste jaar van de vierjarige bacheloropleiding staat vooral in het teken van theorie. “We beginnen met de fysiologie – dus hoe een zwangerschap normaal verloopt, van conceptie tot zes weken na de bevalling”. Toch blijft het niet bij boeken en colleges. Al in het eerste jaar lopen studenten korte stages in zowel het ziekenhuis als de verloskundige praktijk. “Dat is ook belangrijk, omdat je dan als student kan ervaren of het beroep echt bij je past. Ik herinner me goed dat ik tijdens één van mijn eerste stages meeliep met een vrij kordate, doorgewinterde verloskundige. Zij trok mij tijdens een bevalling gewoon de kamer in, zette me naast zich neer en ik mocht van alles doen. Toen op een gegeven moment het hoofdje stond, keek ze heel even opzij en vroeg aan me: gaat het met je? Toen realiseerde ik me ineens: wow, ik sta hier gewoon. Dat moment, en de blijdschap van de ouders na de geboorte hebben mij erg geraakt. Er wordt hier gewoon een mens geboren!”

“Je groeit als professional én als mens”

Transformatie in vier jaar

Als de een-na-jongste van haar jaar, begon Sterre op 17-jarige leeftijd aan de opleiding. “De afgelopen jaren waren voor mij een hele transformatie. Als jonge spring-in-’t-veld kwam ik enigszins bleu binnen en ik voel me nu zoveel zelfstandiger. Ik ben enorm gegroeid als professional, maar ook als mens. Dat is ook iets dat ik uniek vind aan deze opleiding, dat je zo snel al zoveel verantwoordelijkheid krijgt. Welke 17-jarige kan nou zeggen dat ze aan het bed van een barend heeft gestaan? Het heeft mij gevormd en steviger gemaakt als mens.”

Haar rol in de medezeggenschapsraad van de academie past goed binnen die ontwikkeling. “De academieraad bestaat uit drie docenten en drie studenten. We

vergaderen één keer per maand over allerlei onderwerpen in het belang van de student. Ik laat mijn mening daarover graag horen; al is het niet voor mijzelf, dan voor de student na mij. Ik vind het leuk dat je hier tijdens de studie onderdeel van kunt zijn, want je krijgt een kijkje achter de schermen. Daarbij staat de opleiding echt open voor verbetering en aanpassingen, dus kan je daadwerkelijk iets teweegbrengen.”

Vorig jaar liep Sterre stage in het buitenland. Want ook dat behoort tot de mogelijkheden. “Ik mocht tien weken stagelopen op Bonaire. Het was een verrijkende ervaring om het vakgebied in een andere omgeving toegepast te zien worden. Dan zie je dat wat jij geleerd hebt, niet per se de norm is. Bonaire is een klein eiland met zo’n 25.000 inwoners, en er is dus maar één plek waar je kan

Wat doet een verloskundige eigenlijk?

Er zijn veel termen die worden geassocieerd met begeleiding van vrouwen rond de zwangerschap. Denk aan: Gynaecoloog, verloskundige, kraamverzorgende en doula. Hoewel ze nauw samenwerken heeft ieder een eigen rol.

Verloskundigen begeleiden een zwangere vrouw van begin tot eind, dat wil zeggen: van na de eerste zwangerschapstest tot ongeveer zes weken na de geboorte. Zij begeleiden deze persoon zowel medisch, als op sociaal vlak. Eigenlijk zorgt de verloskundige ervoor dat de transitie van een vrouw naar een moeder zo soepel mogelijk verloopt.

Anders dan een gynaecoloog: die wordt betrokken in het geval van mogelijke complicaties, medicatie of extra medische zorg in bijvoorbeeld het geval van een twee- of meerling.

Anders dan een kraamverzorgende: die de verloskundige assisteert tijdens de bevalling en zich ontfermt over de zorg voor de moeder en baby tijdens de eerste week na de geboorte.

En anders dan een doula: een ervaren en kundige vrouw die ondersteuning biedt in de periode rondom de zwangerschap op fysiek, emotioneel en mentaal gebied – maar geen medisch advies geeft.

bevallen: het ziekenhuis. Het verschil tussen eerste- en tweede lijn kennen ze daar niet. Thuisbevallingen zijn eigenlijk geen optie, puur omdat dat logistiek gezien niet haalbaar is. Dat betekent dat elke zwangere vrouw door hetzelfde groepje van vijf verloskundigen en twee gynaecologen wordt begeleid. Zelf vond ik dat heel mooi, want alles loopt door elkaar heen en je bouwt echt een band op gedurende de gehele zwangerschap."

Als ze een ander verschil zou moeten noemen, dan is het dat sociale media nog minder invloed lijkt te hebben op de praktijk in Bonaire. "Door minder blootstelling aan sociale media, krijgen vrouwen minder voorbeelden te zien van pijnstilling tijdens de bevalling. Er wordt dus ook minder om gevraagd. Vrouwen nemen vooral een voorbeeld aan hoe moeder en oma het gedaan hebben. Verloskunde wordt met heel veel liefde en passie uitgevoerd. Waar in Nederland de werkdruk soms erg hoog kan zijn, is er daar nog meer rust. Dat maakte het voor

mij goed te overzien. Ik zag dat mensen er met veel plezier werkten."

Vallen, opstaan, vallen en nog een keer opstaan...

Nog twintig weken stage en dan mag ze zelfstandig aan de slag. Maar gevraagd of ze er nu al klaar voor is, zegt ze volmondig: nee. "De laatste stageperiode is echt heel belangrijk. Voor mij nog een half jaar, dus het is logisch dat ik er nu nog niet klaar voor ben. Een verloskundige uit het veld zei laatst: "Ik dacht dat ik er nooit klaar voor zou zijn, maar de laatste drie weken van mijn stage werd ik er zo gek van dat iemand over mijn schouder heen keek." Dát moment – daar wil ik heen. En daar kom je alleen maar door heel veel ervaring op te doen, en het letterlijk en figuurlijk in je handen te krijgen."

Ze kijkt terug op een periode van rappe groei, met hoogte- en dieptepunten, maar altijd goede begeleiding vanuit de opleiding. Een walk in the park was

het niet. "Ik heb echt enorm genoten van de opleiding, het samen leren met medestudenten en het persoonlijke contact met docenten en stage- en studiebegeleiders. De stages waren pittig, omdat je soms op een locatie werkt ver van huis. Er zijn echt wel momenten geweest dat ik onzeker was of ik het wel kon. Vooral het stukje leiding nemen, was voor mij een leerproces. Er waren absoluut moeilijke momenten, maar oh, wat ben ik blij met waar ik nu ben."

Haar meest trotse moment ervaarde ze tijdens een week waar eigenlijk van alles fout ging en ze haar vertrouwen even verloor. "Er was toen een verloskundige die zag dat ik het moeilijk had en me een paar dagen aan de hand nam. Op de laatste dag waren we klaar met een bevalling, keek ze me aan en zei: ik heb geen woord tegen deze vrouw gezegd. Ik heb haar met geen vinger aangeraakt. Je hebt alles helemaal zelf gedaan." Dat was voor mij echt een moment met een gouden randje."

vroeger en nu *verloskunde*

Wist je dat

Het glas-in-lood raam op de eerste verdieping het originele raam van de voormalige Vroedvrouwenschool in Heerlen is? Het klassieke raam was altijd al onderdeel van het gebouw, maar is tijdens de verbouwing verplaatst naar een meer centrale plek. Het haalt een stuk geschiedenis in huis, welke terug reikt naar 1913 toen de school werd opgericht. Daar liggen de wortels van de opleiding Verloskunde in Maastricht, die op deze manier altijd dichtbij zijn.

Een kijkje achter de schermen bij het stagebureau van de Academie Verloskunde Maastricht

Elk jaar weer worden er zo'n 68 stageplekken ingevuld met eerstejaars Verloskunde studenten uit Maastricht. En dan hebben we het nog niet over de rest van de leerjaren. Simone Mets is stagecoördinator en werkt hier intensief samen met het stagebureau, dat wordt beheerd door Inge Willems en Sabrina Pieters. Samen zorgen zij voor een soepel proces rondom het werven en toekennen van stageplekken aan studenten van de academie. Inge: "We beginnen al in maart met de inventarisatie voor het nieuwe schooljaar en koppelen vervolgens de studenten aan de stageplekken. Daar zijn we wel tot de zomer mee bezig. Het is een intensieve klus. Het matchen van studenten aan goede, kwalitatieve stageplekken, dat is waartoe het stagebureau op aarde is."

De stageplekken zijn verdeeld over ziekenhuizen en verloskundige praktijken door heel Nederland. De vier academies in Nederland hebben ieder hun eigen stageplekken en willen hierin niet met elkaar concurreren.

Stages spelen een cruciale rol in de voorbereiding van studenten op het werkveld. Vrijwel direct beginnen ze met kijkstages, zowel in het ziekenhuis als de verloskundige praktijk. In het eerste jaar is dat zo'n zes weken, maar naarmate de studie vordert, krijgen de stageperiodes een steeds grotere rol. Het tweede jaar wisselt dertig weken theorie af met tien weken stage. In het derde jaar zijn het er twintig, en het laatste leerjaar bestaat voor het grootste deel uit stage: studenten lopen dan tien weken stage in het ziekenhuis en twintig weken bij een verloskundige praktijk.

42% van de gehele studie

In totaal beslaan de stages zo'n 42% van de opleiding. In vergelijking met andere studies is dat een behoorlijk aandeel. "De stage is een belangrijk onderdeel van deze opleiding," vertelt Inge "omdat je als verloskundige direct na het afstuderen zelfstandig aan de slag gaat. Dan sta je er gewoon, en is er geen supervisie meer. Stel jouw eerste bevalling is de lastigste van je leven, dan moet je er klaar voor zijn. Stages zijn daarin cruciaal, want elke situatie is anders. De theorie is soms zwart-wit, maar verloskunde is allesbehalve zwart-wit. Hoe je met die verschillende situaties omgaat, dat leren studenten in de praktijk. Daarvoor moet je meters maken."

Simone: "In de stage passen de studenten alles toe dat ze hebben geleerd. Dat is waar ze het vertrouwen krijgen dat ze er straks ook echt klaar voor zijn. Het eerste en tweede jaar zijn vrij handelingsgericht; studenten leren de handelingen zo optimaal mogelijk uit te voeren. In het derde jaar hebben ze die in de vingers en pakken ze er steeds meer bij. Er komt dan ruimte voor de omgeving en de situatie zelf. Dan bewegen studenten van handelingsgericht naar meer contextgericht werken. We horen vaak terug dat ze de laatste weken van de eindstage voelden: 'laat me maar mijn gang gaan.'. Dat is het moment dat je weet, ze zijn er klaar voor."

"De theorie is soms zwart-wit, maar verloskunde is allesbehalve zwart-wit. Elke situatie is anders, en hoe je daarmee moet omgaan dat leren studenten tijdens de stages. Daarvoor moet je meters maken." (Inge)

Zorgvuldige voorbereiding op het werkveld

Ook voor de stages zijn er toets-momenten. Voordat studenten hun tien weken durende eindstage ingaan doen ze een assessment. Als ze die halen, krijgen ze groen licht. Tijdens deze laatste stageperiode gaan ze volledig zelfstandig aan de slag. Er is nog wel een verloskundige aanwezig, maar het is de bedoeling dat de studenten zelf het voortouw nemen. Er is een wettelijk minimaal aantal verrichtingen verbonden aan de ervaring die studenten moeten hebben opgedaan voor ze kunnen afstuderen. Zo moeten ze bijvoorbeeld minimaal acht thuisbevallingen hebben begeleid.

Simone: "Door veranderingen in de werkpraktijk en de cliëntenpopulatie komt het sinds kort wel eens voor dat studenten dit niet halen binnen de stageperiode. We zien dat steeds meer vrouwen worden doorverwezen naar het ziekenhuis of hier zelf voor kiezen. Daarmee loopt het aantal thuisbevallingen terug. Als de verrichtingen niet kunnen worden voltooid, dan wordt de stage verlengd. In veel van de gevallen is dit echter niet nodig. Toen ik hier begon twintig jaar geleden, was dat nog niet aan de hand. Op dit soort ontwikkelingen moeten we als stagebureau ook snel kunnen inspelen."

Extra handen aan je bed

Het aanbod van stageplekken is van groot belang voor het opleiden van vakbekwame verloskundigen. Toch staat niet iedere zwangere direct te springen voor de aanwezigheid van een stagiaire tijdens de bevalling. “Je ziet soms een drempel bij de cliënt. Als ze eerder in het proces al in aanraking komen met de student, bijvoorbeeld tijdens een spreekuur, zie je dat die vaak wordt weggenomen en mensen het eigenlijk geen probleem vinden.” vertelt Simone.

“Het kan ook juist fijn zijn, die extra capaciteit aan je bed.” benadrukt Inge met een knipoog. “Extra handen, voor waar je dan ook behoefte aan hebt tijdens het geboorte geven. Een koelkompresje, wat extra druk op de onderrug. Het komt altijd van pas.”

Simone: “Voor praktijkhouders en verloskundigen in het ziekenhuis zelf, is het werken met stagiaires - naast een investering in de toekomst van het vakgebied - een eenvoudige manier om kennis up-to-date te houden. Naast dat studenten komen om te leren, nemen zij ook nieuwe kennis en kunde mee. Op die manier is het een uitwisseling waar beide partijen baat bij hebben.”

Persoonlijke begeleiding als speerpunt

Iets waar de opleiding bekend om staat, is de persoonlijke begeleiding van studenten tijdens hun vier jaar aan de academie. Dat geldt zowel tijdens de stageperiodes, als de rest van de studie. Een student wordt tijdens de stage begeleid door een stagebegeleider vanuit de werkplek, maar ook een docentbegeleider vanuit de opleiding. Deze persoon helpt de student onder meer met het inrichten van de beginsituatie, het stellen van leerdoelen en vaststellen van de evaluatiemomenten. Daarnaast hebben studenten gedurende de hele opleiding een studieloopbaanbegeleider. Inge: “Er zijn veel mensen bij wie een student terecht kan voor steun en praktische hulp. De academie besteedt er veel aandacht aan om een bedding te creëren waarbinnen de student zich niet alleen hoeft te voelen en zich optimaal kan ontwikkelen. Iedere student heeft iets anders nodig. We proberen echt te kijken naar het individu.”

“Het is veel in een korte tijd, maar het curriculum is precies zo ingericht dat je daarna echt klaar bent om te starten. Dat durf ik met volle overtuiging te zeggen. We laten je pas gaan als je het kunt.” (Simone)

“Vanuit het stagebureau houden we een goede vinger aan de pols bij de stageplekken. We organiseren scholingsdagen waarin we stagebegeleiders meenemen in nieuwe ontwikkelingen binnen de opleiding. En er is de mogelijkheid om cursussen te volgen. Daarin leren ze hoe ze het best met studenten kunnen omgaan, maar ook welke thema's er spelen binnen de nieuwe generatie. We vinden de kwaliteit van de leerplek belangrijk en steken daar veel energie in.”

Een goed gesmeerde sneltrein

Eén van de redenen dat die persoonlijke begeleiding zo belangrijk is binnen het curriculum, is de grote verantwoordelijkheid en de studielast waarmee studenten te maken krijgen.

Inge: “Het is een opleiding waarbij je snel volwassen wordt. En het is prachtig om de transformatie te zien van jonge middelbare scholieren naar goede en stevige verloskundigen.”

Simone: “Studenten kunnen soms overweldigd zijn en zich afvragen of ze het vak ooit gaan leren. Wij zeggen: ‘Ja, je gaat het leren. En we laten je pas gaan als je het kunt.’ Het is veel in een korte tijd, maar het curriculum is precies zo ingericht dat je daarna echt klaar bent om te starten. Dat durf ik met volle overtuiging te zeggen.”

42%

van de gehele studieperiode
bestaat uit stage.

* Leerjaar 1:

**6 weken stage; waarvan 1 week
kijkstage in het ziekenhuis, 5 weken
kijkstage in een verloskundige praktijk.**

* Leerjaar 2:

**10 weken stage in een verloskundige
praktijk**

* Leerjaar 3:

**20 weken stage; waarvan 5 weken
in het ziekenhuis en 15 weken in een
verloskundige praktijk.**

* Leerjaar 4:

**30 weken stage; waarvan 10 weken
in het ziekenhuis en 20 weken in een
verloskundige praktijk.**

**“De stage is een belangrijk
onderdeel van deze studie. Stel
jouw eerste bevalling is de lastigste
van je leven, dan moet je er klaar
voor zijn. Daartoe leiden we
studenten op.” (Inge)**

FACTS & FIGURES

Studentenvereniging

Hera

**Een plek voor
verbinding,
verdieping én
ondersteuning**

ANOUK HENST & MEREL VAN LEEUWEN

M.S.V. Hera is de studievereniging van de Academie Verloskunde in Maastricht. In 2014 opgericht door gemotiveerde studenten, luidt de vereniging komend jaar het twaalfde jaar in. In die afgelopen jaren heeft de vereniging zich ontwikkeld tot een onmisbare pilaar binnen de studie-ervaring. Met een afwisseling van gezelligheid, inhoudelijke verdieping en concrete ondersteuning, speelt zij een belangrijke rol in de ontwikkeling van studenten tijdens de bacheloropleiding. Inmiddels is Hera uitgegroeid tot een studievereniging met 262 leden, waarvan 233 studenten en 29 'Vrienden van Hera' die de vereniging steunen.

Werk en plezier combineren

Ieder jaar organiseert Hera een breed scala aan activiteiten voor studenten uit alle leerjaren. Dat begint al bij de start van het eerste jaar met het introkamp; de kick-start van de opleiding, waar studenten de mogelijkheid krijgen om al voordat de studie begint contact te leggen en elkaar beter te leren kennen. Ook gedurende de rest van de jaren kunnen studenten bij Hera terecht voor onder meer inhoudelijke gastcolleges, praktische workshops, de bedrijvenmarkt en gezellige bijeenkomsten zoals 'Pizza in het park', bowlavonden, bierproeverijen en creatieve workshops. Juist de combinatie van inhoudelijke programma's en sociale get together's maakt de rol van Hera zo'n waardevolle aanvulling op het studietraject. Zelfs de roostermaker roostert er de woensdagmiddag voor vrij...

Ook praktisch schiet Hera studenten te hulp, in de vorm van een starterstas met oefenspullen (zoals hechtsets) voor eerstejaarsstudenten, handige boekjes met extra informatie, korting op opleidingsmaterialen door samenwerking met sponsors, en natuurlijk...de befaamde Hera trui!

ANOUK HENST, HUIDIGE VOORZITTER VAN HERA

Tweedejaarsstudent Anouk is sinds november 2024 voorzitter van het elfde bestuur van studievereniging Hera. Als geboren Brabander, bleef zij graag onder de rivieren en meldde zich aan voor de opleiding in Maastricht. Al jong wist ze dat verloskunde haar roeping was, en zo voelt ze het nog steeds. Binnen het bestuur is Anouk als voorzitter verantwoordelijk voor het overzicht; ze organiseert vergaderingen, stelt de agenda op en houdt vinger aan de pols bij andere bestuursleden. Hoewel de combinatie van studie (en vooral stage) en het bestuur soms pittig is, ziet Anouk haar rol binnen Hera als een waardevolle toevoeging aan haar studententijd.

“Ik woon op kamers en zocht iets dat m'n studieperiode aanvult, en tegelijk wat extra gezelligheid brengt. Maar een studentenvereniging bleek niets voor mij. In mijn eerste jaar op de opleiding werd ik onderdeel van de lustrumcommissie van Hera en zo ontstond mijn nieuwsgierigheid naar een rol in het bestuur. Een nieuwe uitdaging, met gelijkgestemden optrekken en iets bijdragen voor andere studenten; dit vind ik allemaal in het bestuur. Je leert enorm veel: over leiderschap, communicatie, en in een team werken. Maar het is ook gewoon heel gezellig.”

Hera in het kort:

- Kickstart van de opleiding: het intro-kamp voor eerstejaars studenten (een co-creatie van Hera, studenten uit de commissies en de academie zelf).
- Praktische ondersteuning: starterstas met handige tools, informatieve boekjes en korting op opleidingsmaterialen.
- Inhoudelijke verdieping: gastcolleges, stagevoorbereiding en bedrijvenmarkt.
- Ontspanning: creatieve workshops, borrels, barbecues en meer...
- Persoonlijke ontwikkeling: ervaring als bestuurs- of commissielid.
- Verbinding: laagdrempelige sociale omgeving om studenten, docenten en andere medewerkers van de academie beter te leren kennen.

MEREL VAN LEEUWEN, VOORZITTER VAN LUSTRUM JAAR HERA

Merel is derdejaarsstudent en droeg vorig jaar het voorzittersstokje over aan Anouk. Haar tijd in het bestuur was bijzonder, want de vereniging vierde haar tienjarig bestaan. Het lustrumjaar bracht extra verantwoordelijkheid en activiteiten met zich mee, waaronder een groots gala met studenten, docenten, andere medewerkers van de academie en oud-leden. Naast haar studie was dat alle zeilen bijzetten, maar nu het jaar achter haar ligt, kijkt ze met tevredenheid terug.

“Het lustrumjaar was volle bak, maar als achteraf alles is gelukt maakt dat je wel trots. In mijn rol als voorzitter heb ik veel geleerd; over plannen, organiseren, goed communiceren met andere bestuursleden, maar ook: geduld hebben. Ik vond het leuk om iets te kunnen doen voor studenten op de academie. Om activiteiten te organiseren waarmee we even uit de flow van alleen maar leren kunnen stappen. Zelf had ik daar ook behoefte aan, die afwisseling. Het was fijn om soms mijn focus te kunnen verleggen naar het organiseren van leuke activiteiten en ik heb veel docenten er beter door leren kennen. Ik zou iedereen zo'n bestuursjaar aanraden.”

Voor studenten, door studenten

Het bestuur van Hera bestaat volledig uit studenten van de opleiding. Zij nemen naast hun stage en studie een jaar lang het reilen en zeilen van de vereniging voor hun rekening, vaak in het tweede leerjaar. Deelname aan het bestuur biedt voor studenten een mooie omgeving om hun skillset uit te breiden op het gebied van o.a. organiseren, leiding nemen, communicatie, plannen en samenwerken. Daarbij is er veel ruimte voor eigen inbreng; elk bestuur is anders en kiest zijn eigen invulling. De bestuursleden zetten zich in voor studenten van alle leerjaren. Als gevolg van de gezamenlijke activiteiten ontstaat er meer verbinding tussen studenten binnen en

buiten het eigen jaar. Maar ook het contact tussen studenten, docenten en andere medewerkers van de academie wordt hiermee op informele wijze versterkt.

Laagdrempelig en voor iedereen

Bij Hera zijn er geen verplichte activiteiten, ontgroeningen of strikte hiërarchieën. Iedereen die mee wil doen, is welkom. Juist naast de vaak intensieve opleiding creëert Hera een laagdrempelige plek voor studenten om zich even los te weken van de hectiek van stages, tentamens en reflectieverslagen, en soms gewoon even plezier te maken.

Innovaties in zorg én onderwijs

Midwifery Science

Het zorglandschap is voortdurend in beweging. Veranderingen in de wensen van cliënten, de organisatie van zorg en maatschappelijke uitdagingen vragen om flexibiliteit en vernieuwing. Binnen de Academie Verloskunde Maastricht speelt het lectoraat Midwifery Science hierin een centrale rol. Als brug tussen praktijk, onderzoek en onderwijs, voert het lectoraat praktijkgericht onderzoek uit dat zich richt op verbetering van verloskundige zorg. Samen met verloskundigen, aanstaande ouders en collega-instellingen wordt er gewerkt aan tools, modellen en richtlijnen die bijdragen aan passende zorg voor elke zwangere. Met als doel: een gezonde start voor alle kinderen en hun ouders.

De praktijk als impuls

Het onderzoek vanuit het lectoraat is vaak praktijkgericht. Dat wil zeggen dat er wordt gekeken welke vragen er leven bij verloskundigen. Waar lopen zij tegenaan in de praktijk? Waar ligt de behoefte? Die vragen en signalen worden vervolgens vertaald naar een onderzoeksvraag en een plan. "Het is ons streven om kennis en

producten te ontwikkelen voor de praktijk en het onderwijs. Zodat huidige en toekomstige verloskundigen er direct concreet mee kunnen werken." zegt Marijke Hendrix, docent, senior onderzoeker, programmaleider Gezonde Start en sinds vorig jaar bijzonder lector Sociale Zorg in de Verloskunde. Binnen het lectoraat richt zij zich op onderzoek naar sociale factoren die van invloed zijn op de uitkomsten van zorg en hoe de samenwerking tussen het medische en sociale domein verbeterd kan worden. De vraag die daarin voorop staat is 'hoe kunnen we gelijke kansen creëren op een gezond en kansrijk leven voor moeder en kind'.

"De wereld verandert, de zorg verandert, en daardoor verandert het werk van verloskundigen ook. Die veranderingen moeten we bijhouden en daarvoor is onderzoek nodig. Het gaat erom hoe we ondanks de veranderingen, de complexiteit van de zorgvraag en schaarste van professionals en middelen toch alle mensen de zorg blijven bieden die nodig is. In de vijftien jaar dat ik bij de academie werk, zie ik steeds nieuwe vragen ontstaan doordat het werkveld zich ontwikkelt. Studenten en (toekomstige) verloskundigen moeten hierop kunnen anticiperen. Midwifery Science ondersteunt daarbij met gedegen onderzoek als fundament."

Virtual Reality

Eén van de meest recente innovaties binnen de academie is het inzetten van de virtual reality (VR) leeromgeving binnen de bacheloropleiding. Door de verschuiving van zorg en veranderend beleid, wordt het voor studenten steeds moeilijker om bepaalde verrichtingen te oefenen tijdens stageperiodes binnen de vier jaar durende bachelor. Het organiseren van extra stages om aan de gestelde richtlijnen te voldoen, brengt extra druk op het werkveld met zich mee. "Dat was de aanleiding voor ons om te kijken of we studenten deze verrichtingen ook (deels) binnen een gesimuleerde omgeving konden laten doen. We wilden de situatie zo realistisch mogelijk maken. Anders dan het oefenen op een fantoom, waarbij het toch vooral gaat om het in de vingers krijgen van de vaardigheid, maar een bepaalde realistische context mist. In

Docenten Frans Huijberts en Inge Serdons zijn nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling en implementatie van de VR simulatie in de dagelijkse praktijk van het lesgeven. Dat ging niet over één nacht ijs...

Frans: “De aanleiding voor het ontwikkelen van een VR omgeving rondom shock, was dat voor studenten het lesmateriaal over acute verloskunde erg abstract bleef. We merkten dat ze moeite hadden om de theorie te vertalen naar de praktijk, en er weinig gevoel bij kregen. Hoe mooi zou het zijn, dachten we, als we deze scenario's in een VR simulatie kunnen gieten, waarbij ze echt vóelen wat er gebeurt?!”

Inge: “Zo'n twee jaar geleden begonnen we, in samenwerking met de Academie Multimedia Design en de afdeling Onderwijs & Onderzoek binnen Zuyd Hogeschool. Aan ons als docent de taak om het inhoudelijke scenario zo gedetailleerd mogelijk te beschrijven. Er werd op basis daarvan een eerste beeld ontwikkeld, dat direct al erg indrukwekkend was. Technisch komt er veel bij kijken, en het duurde dan ook een paar maanden om het beeld volledig te finetunen. In december 2023 hebben we de simulatie voor het eerst getest met studenten.”

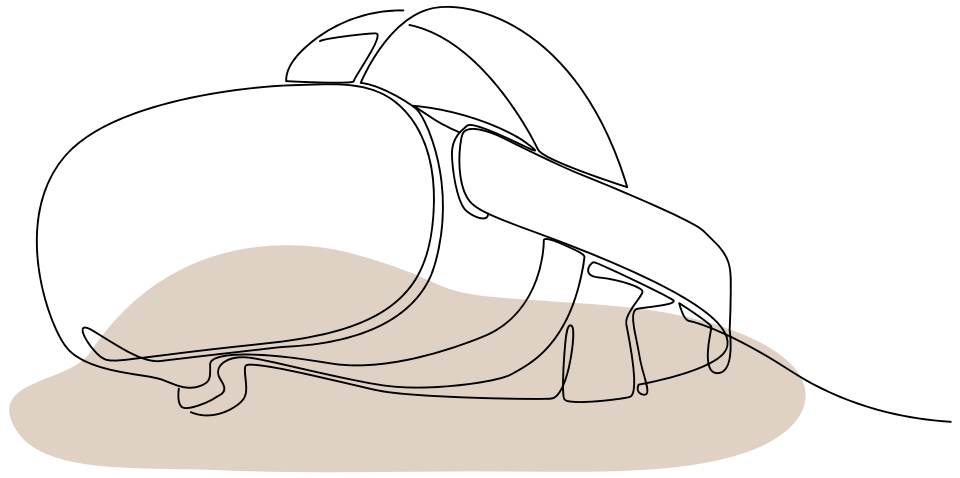
de virtuele omgeving bootsen we dat scenario na. Je zet de bril op en komt als zorgprofessional een slaapkamer binnen waar je een barend vrouw aantreft. Wanneer je de hartslag van het kind controleert, hoor je dat deze daalt. En dan...? Studenten leren in de virtuele omgeving klinisch redeneren en beslissen in realistische en soms stressvolle situaties.”

“In samenwerking met de opleidingen in Rotterdam, en Amsterdam-Groningen, een aantal bedrijven gespecialiseerd in het ontwikkelen van VR en de opleiding Communicatie & Multimedia Design van Zuyd Hogeschool is er recent een VR applicatie ontwikkeld, gefocust op het zetten van de episiotomie, ook bekend als 'de knip'. We leggen er inmiddels de laatste hand aan en implementeren hem volgend jaar in het onderwijs. Op die manier bereiden we studenten goed voor op de stages, waar ze zich verder kunnen bekwamen in verloskundige vaardigheden.”

Frans: “Voor ons was het belangrijk om studenten zo snel mogelijk zelf te betrekken. Er waren meerdere feedbackrondes en de input was zeer waardevol. Hoe voelt het om de bril op te hebben? Kunnen ze goed met de controllers overweg? Hoe ga je om met de bewegingsruimte? Hoe komt het verhaal inhoudelijk over? Allemaal dingen om mee te nemen. Zelfs voor een generatie die in een digitale wereld is opgegroeid, was het een heel nieuwe ervaring. Vooral als het lukte om het gehele scenario te doorlopen, kregen we terug dat ze echt het gevoel hadden de situatie te hebben meegemaakt. Ik denk dat deze manier van leren past bij de behoefte van de nieuwe student. Het is een heel andere vorm van kennis vergaren, die de huidige heel mooi aanvult.”

Inge: “Afgelopen voorjaar hebben we de VR simulatie voor het eerst gebruikt in een casuïstiek les. Hoewel deze met veel enthousiasme werd ontvangen, zijn we er nog niet: we hebben geregeld te maken met technische hick-ups. Zo zit er een spraakmodule in de VR, die overbelast raakt bij te veel input. We blijven bijschaven totdat studenten de scenario's zonder hapering van begin tot eind kunnen ervaren. Juist op het vlak van integrale zorg biedt deze tool een enorme toevoeging: het hele plaatje kunnen zien en doorlopen. Als de simulatie straks optimaal werkt, kan dit een hele mooie toetsmogelijkheid zijn. Al met al is dit een veelbelovende ontwikkeling. De VR biedt een veilige setting om een situatie levensecht te beleven, zonder de consequenties. Studenten hopen natuurlijk tijdens de stageperiodes zoveel mogelijk te kunnen oefenen. Maar als je het op de opleiding middels VR daarnaast meermaals hebt kunnen trainen, voel je je net wat capabeler.”

“Gevoed door onderzoek nieuwe kennis ontwikkelen en dat naar het werkveld en het onderwijs brengen, waarmee we zowel het onderwijs als de praktijk verbeteren en dus ook de zorg aan zwangere vrouwen. Daar word ik heel blij van.”

Wel wordt er op dit moment al actief gebruik gemaakt van een VR simulatie over shock. Hiervoor zijn twee scenario's ontwikkeld; een longembolie en een fluxus. Studenten oefenen allerlei handelingen om te zorgen dat de vrouw stabiel is en geven vervolgens de overdracht naar de ambulance en gynaecoloog. Sinds april 2025 werken derdejaarsstudenten met deze applicaties. “Het mooie van het werken met VR, is dat studenten ook samen kunnen leren. Terwijl de een het scenario doorloopt met de VR bril op, kijkt de ander mee op de monitor en geeft feedback. Zo wordt het een leermoment voor beide studenten.

Zorg Afstemmen op Gezondheidsvaardigheden

Innovatie beperkt zich niet tot technologie. Binnen het programma Zorg Afstemmen op Gezondheidsvaardigheden, werd bijvoorbeeld een gesprekstool (CHAT) ontwikkeld die professionals helpt om door vragen en observaties de gezondheidsvaardigheden van een cliënt in te schatten. Dat houdt in dat er wordt gekeken in hoeverre zij gezondheidsinformatie kunnen vinden, begrijpen en toepassen in hun dagelijks leven. Belangrijke indicators van goede of minder goede toegang tot zorg.

Een ander project richtte zich op het verbeteren van de anamnese: de eerste intake. “Verloskundigen gaven aan dat ze in de praktijk steeds meer sociale- en psychosociale problematiek – zoals armoede, mentale klachten of relatieproblemen – bij aanstaande ouders zagen, maar het soms moeilijk vonden om deze bespreekbaar te maken. We hebben toen samen met verloskundigen een nieuwe anamnese ontwikkeld die niet enkel de medische, maar ook de sociale factoren in ogenschouw neemt.” Ervaringen hiermee waren zo positief, dat hij nu wordt opgenomen in het onderwijs.

“Wanneer er tools als deze worden ontwikkeld, en blijken te werken, implementeren we ze natuurlijk het liefst direct in het curriculum. Zo ben je als opleiding eigenlijk voortdurend op weg naar actueel onderwijs dat aansluit op de huidige praktijk en nóg beter afgestemde zorg voor de cliënt.”

Drie-eenheid

De driehoek van onderzoek, onderwijs en praktijk is hierin van groot belang, legt Marijke uit. “Om die verbinding te maken en elkaar echt te versterken, daar gaat mijn energie naar uit. Gevoed door onderzoek nieuwe kennis ontwikkelen en dat naar het werkveld en het onderwijs brengen, waarmee we zowel het onderwijs als de praktijk verbeteren en dus ook de zorg aan zwangere vrouwen. Daar word ik heel blij van.”

Blik op de toekomst

Er is nog veel meer mogelijk, en binnen Midwifery Science staan er altijd nieuwe plannen op de rol. Zo wordt er gekeken of er bestaande applicaties kunnen worden ingezet om de leermogelijkheden van studenten via VR uit te breiden, bijvoorbeeld op het gebied van communicatievaardigheden. “We hebben de hardware, zoals VR brillen, en we hebben de materialen. Communicatievaardigheden kan je heel mooi trainen in een VR omgeving, en daar zouden studenten op den duur ook zelfstandig en zonder begeleiding in het Skills lab mee aan de slag kunnen. Er zijn heel veel kansen en mogelijkheden, maar innovatie is een weg van de lange adem. Juist omdat je je als onderzoeker en docent steeds op nieuw terrein bevindt, zijn er veel factoren om rekening mee te houden. Maar of het nu om een VR applicatie gaat of een andere vorm van innovatie, uiteindelijk moet je durven instappen en kijken wat het je brengt.”

De eed van Hippocrates

Nederlandse verloskundigen leggen de eed van Hippocrates af. Een eeuwenoude belofte die oorspronkelijk door artsen werd afgelegd bij hun aantreden in het medische beroep. Het is een ethische code die richtlijnen geeft voor het gedrag tegenover patiënten, collega's en de samenleving. In de loop der tijd is de eed aangepast, maar de kernwaarden blijven hetzelfde: zorgvuldigheid, respect, geheimhouding en verantwoordelijkheid. In veel andere landen waar verloskunde een gereguleerd beroep is, bestaat een soortgelijke eed of belofte, ook al heet die niet letterlijk 'de eed van Hippocrates'.

ik zweer/beloof dat ik de verloskunst zo goed als ik kan zal uitoefenen ten dienste van mijn medemens.

ik stel het belang van de cliënt voorop en eerbiedig haar opvattingen.

ik zal aan de cliënt geen schade doen. ik luister en zal haar goed inlichten.

ik zal geheim houden wat mij is toevertrouwd. ik zal de verloskundige kennis van mijzelf en anderen bevorderen.

nederlandse eed

ik erken de grenzen van mijn mogelijkheden.

ik zal mij open en toetsbaar opstellen, en ik ken mijn verantwoordelijkheid voor de samenleving.

ik zal de beschikbaarheid en toegankelijkheid van de gezondheidszorg bevorderen.

ik maak geen misbruik van mijn verloskundige kennis, ook niet onder druk.

ik zal zo het beroep van verloskundige in ere houden. dat beloof ik. / zo waarlijk helpe mij god almachtig. / in naam van allah, de barmhartige erbarmmer, en hij is mijn getuige dat ik dit beloof.

Hippocrates

verloskunde

**ZU
YD**

Academie Verloskunde
Maastricht